



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Nabranda dəhşət - 4 adam eyni vaxtda dənizdə batdı

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 iyul 2018-ci il Cümə axşamı № 159 (7048) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Aslanlar” Yunis Səfərovun suç ortağını məhv etdi



icra başçısına qarşı terroru planlayan və Gəncə hadisələrində əlinə xəncər alanlardan 3-ü öldürülüb

yazısı səh.3-də

Amerika ilə İranın arasına girəkmi...

yazısı səh.9-da

6 ayda 82 cinayət işi, 7 vəzifəli şəxsin həbsi - Korrupsiya İdarəsi hesabat verdi

yazısı səh.4-də

NATO Rusiyanın “qulağının dibini”ndə təlimlərə başlayır - nəzərlər Moskvada

yazısı səh.5-də

Amerikanın Türkiyəyə F-35 satışı dayandırmasının gizlinləri

yazısı səh.10-da

Beynəlxalq qurumlar Ermənistanın Mingəçevir SES hədəsini qulaqardına vurur

yazısı səh.6-də

Qərb ənənəvi müxalifətlə əməkdaşlığı dayandırılıb - səbəb...

yazısı səh.10-da

“Xaricdə təhsil proqramı bərpa edilməlidir” - ekspertlər danışıq

yazısı səh.7-də

İşğalçının yeni məkri - atəşkəsi sülh bilib uzatmağa çalışır

yazısı səh.11-də

Rayonların işğal günlərində tv-lər çal-çağırı dayandırmalıdır...

yazısı səh.12-də

Traktorların gecə saatlarında magistral yollarda hərəkəti qadağan edilir

yazısı səh.14-də

Putinlə görüş öncəsi Paşinyana bəd müjdə

RUSİYA “A PLANI”NI İŞƏ

SALIR - ERMƏNİLƏR ŞOKDA

Moskva üsyankar vassalını ram etmək üçün “qaza basıb” hərəkətə keçir: ölkəyə satılan mavi yanacaq bahalaşacaq, başqa təzyiqlər vasitəsi də var; **erməni nəşri**: “Siyasi qərar artıq verilib”; Paşinyan isə Əliyevi qabaqlamaq üçün Tramp ilə görüşə can atır - hədəf...



musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Türkiyədə öldürülən azərbaycanlı qadınlar - ilginç faktlar

Qardaş ölkədə ailə quran xanımların qətlə yetirilməsi halları artır; ekspert “imam nikahı”na aldanmamağı tövsiyə edir

yazısı səh.13-də



Eldar Əzizovun BŞİH-ə gətirilməsinin səbəbi

yazısı səh.3-də



Çovdarovun Tağı Əhmədova qarşı korrupsiya ittihamları havada qaldı...

yazısı səh.4-də



Çavuşoğlunun bir ayda Bakıya iki səfərinin pərdəarxası

yazısı səh.9-da

26 iyul 2018



Prezident Tərtərdə xalça emalatxanasının inşasına 2 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev "Tərtər rayonunda xalça istehsalı emalatxanasının tikintisi, təchizatı və infrastrukturunun yaradılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncam imzalayıb.

APA-nın xəbərinə görə, Tərtər rayonunda xalça istehsalı emalatxanasının tikintisi, avadanlıq və dəzgahlarla təchizatı və infrastrukturunun yaradılması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.49.5-ci yarım bəndində göstərilmiş məbləğin 2 milyon manatı "Azərbaycan Xalça Emalatxanasının Yaradılması" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılıb.

Hansı ölkədə vizasız neçə gün qalmaq mümkündür?



Azərbaycan vətəndaşları hansı ölkələrə vizasız gedə bilər? Novator.az Xarici İşlər Nazirliyinin saytında siyahıya nəzər salıb. Adi xarici pasportla Rusiyaya, Ukraynaya, Belarusa, Moldovaya, Gürcüstana, Qazaxıstana, Qırğızıstana, Özbəkistana, Tacikistana səfər edən Azərbaycan vətəndaşlarının 90 gün qalmaq imkanları var.

Serbiya səfəri və Makedoniya səfəri (2019-cu il martın 15-dək) üçün də vizasız 90 gün müddət qüvvədədir.

Azərbaycan vətəndaşlarına Türkiyədə 1 ay, İranda 15 gün vizasız qalmaq hüququ verilir.

Diplomatik, xidməti və ya rəsmi (xüsusi) pasportla 61 ölkəyə, o cümlədən Almaniyaya, Fransa, İspaniyaya, İsveçrə, İtaliya, İsrail, Cənubi Koreya və Yaponiyaya vizasız səfər etmək olar.

Abşeron rayonunun təbii qaz təchizatında məhdudiyət olacaq

İstehlakçıların təhlükəsiz və dayanıqlı təbii qaz təchizatının təmin edilməsi məqsədilə Qaz Paylayıcı Stansiyada tənzimləyicinin təmiri, At yalı kollektorundan Qobu qəsəbəsinə gedən qaz xətti üzərində quraşdırılmış diametri 150 mm-lik siyirtmədə aşkar olunmuş qaz sızmasının aradan qaldırılması ilə əlaqədar 26 iyul 2018-ci il tarixdə saat 10:00-dan təmir işləri tamamlanana qədər Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, Hökməli, Atyalı, Qobu, Daş-Güzdək, Aşağı-Güzdək və Çiçək qəsəbələrindən bir hissəsində təbii qazın verilişində fasilələr yaranacaq.

Bu barədə "APA-Economics"ə "Azəriqaz" İB-dən məlumat verilib.

Görülən zəruri təmir işləri gün ərzində yekunlaşdırılaraq təbii qazın verilişi təmin ediləcək: "Yaranacaq məhdudiyətlə bağlı "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi bütün istehlakçılardan təbii qazdan istifadə zamanı xüsusilə diqqətli olmalarını və texniki təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsini xahiş edir".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Dəmir yolunda gediş haqqının artım səbəbi

ADY rəsmisi: "Yuxarı yerlər boş qalırdı..."

Azərbaycan Dəmir Yolları Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti sərnişin qatarlarında gediş haqqını artırıb. Qurumun ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin yaydığı məlumata görə, iyulun 27-dən etibarən ölkə daxilində hərəkət edən sürət və sərnişin qatarlarının gediş haqqı tariflərində bəzi dəyişikliklər ediləcək.

Belə ki, plaskart və kupe vaqonlarda alt və üst yerlərə və SV tipli vaqonlara olan tələbatın tənzimlənməsi məqsədilə iyulun 27-dən ölkədaxili sürət və sərnişin qatarlarında gediş haqları, orta hesabla, 10 faiz artırılaçaq.

QSC-nin bu addımı ictimaiyyət arasında birmənalı qarşılanmayıb. Xüsusilə sosial şəbəkələrdə aparılan çoxsaylı müzakirələrdə dəmir yolunda gediş haqqının artırılması üçün heç bir iqtisadi əsasın olmadığı qeyd olunur. Bildirilir ki, enerji tariflərində artım olmadığı üçün atılan addım anlaşılın deyil.

Azərbaycan Dəmir Yolları QSC-nin Sərnişindəşımalar Departamentinin sədr müavini Məddət Şixəmirov bildirir ki, dəmir yolunda gediş haqqının qaldırılması



qərarı bütün yerlərə şamil olunmayıb: "Gedənlərin hamısı aşağı yerləri istəyir. Kassalar açılında kim qabağa düşürsə, aşağı yerləri alır, yuxarı yerlər qalır boş. Sonra ailəsi ilə bütöv kupeni almaq istəyən adamlar qalır çətin vəziyyətdə. Sərnişinlər çox zaman 4 nəfərlik ailə üzvləri üçün iki kupeden yer almalı olurlar. Buna görə də biz aşağı yerlərin qiymətini qaldırdıq ki, bu vəziyyəti tənzimləyək".

M.Şixəmirov hesab edir ki, sərnişindəşımaya ilə məşğul olan digər qurumlar gediş haqqını artıranda cəmiyyətdə bu qədar rezonansa səbəb olmadığı halda, ADY-nin cüzi tarif tənzimləməsinin belə qarşılanması təcübbüdü: "Başqaları gediş haqqını 2-3 dəfə qaldırıb, heç onlardan iqtisadi əsaslandırma istəmirlər..."

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

Bakı Şəhər Prokurorluğunun 4 əməkdaşı cəzalandırılıb

Bakı Şəhər Prokurorluğunun 4 əməkdaşı yol verdikləri kobud pozuntulara görə intizam məsuliyyətinə cəlb olunub.

APA-nın məlumatına görə, bu barədə Bakı Şəhər Prokurorluğunda 2018-ci ilin birinci yarısının yekunlarının və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsində bildirilib.

Qeyd olunub ki, intizam məsuliyyətinə cəlb olunmuş prokurorluq əməkdaşlarından biri tutduğu vəzifədən azad edilib.

Əməliyyat müşavirəsində şəhər prokurorluğunun əməkdaşlarından əmək, xidməti və icra intizamına dəqiq və dürüst əməl etmələri tələb edilib.

Bu il nikaha daxil olmaq istəyən 69 nəfərin İV-ə yoluxduğu aşkarlanıb

Bu ilin 6 ayı ərzində Azərbaycanda nikaha daxil olmaq istəyən şəxslər arasında İV infeksiyasına yoluxduğu aşkar edilən şəxslərin sayı açıqlanıb.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına görə, 1 iyun 2015-ci il tarixdən etibarən, Ailə Məcəlləsinə dəyişikliklərlə əlaqədar, nigaha daxil olmaq istəyən şəxslərin tibbi müayinəsi çərçivəsində bu ilin 6 ayı ərzində 64786 şəxs İV-ə görə müayinəyə cəlb olunub.

Onlardan 69 nəfərdə ilkin İV müsbət nəticə qeydə alınıb.



Rusiya sərhədçiləri Türkiyədən Ermənistanı keçən 5 əfqanıstanlı saxladı

Ermənistanın Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd İdarəsinin əməkdaşları Ermənistan-Türkiyə sərhədini pozan 5 nəfəri saxlayıblar. Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, Rusiya sərhədçiləri sərhəd döstəsinin Artaşat məntəqəsindən Ermənistanın ərazisinə qanunsuz keçməyə cəhd edən 5 Əfqanıstan vətəndaşını aşkar ediblər.

Həmin şəxslər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada Ermənistanın hüquq-mühafizə orqanlarına təhvil verilib. Hazırda faktla bağlı araşdırma aparılır.

Beynəlxalq Bankın Gürcüstan nümayəndəliyinin lisenziyası ləğv olundu

Azərbaycan Beynəlxalq Bankının Gürcüstan nümayəndəliyinin lisenziyası ləğv olunub. APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, bu barədə Gürcüstanın Milli Bankı məlumat yayıb. Məlumatla əsasən, bank ləğv olunma prosesindədir və Roin Tsatsiasvili banka ləğvedici təyin olunub.

"ABB-Gürcüstan" ləğv olunma prosesində qeyri-bank təşkilatına çevrilecək. Prosesin başa çatmasından sonra kreditorlar və əmanətçilərin öhdəlikləri tam yerinə yetiriləcək. Sığortalanmış depozitlərin alınması üçün əmanətçilər Gürcüstanın Əmanətlərin Sığortalanması Agentliyinə, sığortalanan əmanətlərin alınması üçün isə ləğvedici R. Tsatsiasviliyə müraciət etməlidirlər.

Qeyd edək ki, ABB-nin Gürcüstan filialı 2007-ci ildən fəaliyyət göstərib. Bu ilin martında ABB Gürcüstan və Rusiya bazarlarını tərk etmək barədə qərar qəbul edib.

Nabranda dəhşət - 4 adam eyni vaxtda dənizdə batdı

Azərbaycanda 4 nəfər dənizdə boğulub. APA-nın şimal bürosunun verdiyi məlumata görə, hadisə Xaçmaz rayonu, Nabran qəsəbəsi ərazisində qeydə alınıb.

Nabranda dənizdə boğulan şəxslərin kimliyi müəyyənləşdirilib.

APA-nın şimal bürosunun verdiyi məlumata görə, dənizdə boğulan şəxslər Xaçmaz rayonu Palçıqoba kənd sakinləri - 1970-ci il təvəllüdü Kamilə Qocayeva, onun qızı, 24 yaşlı Aysel, Dadaşova Ruhuyyə Eyvaz qızı və onun oğlu, 2002-ci il təvəllüdü Dadaşov İkrəm Məmmədyar oğludur.

FHN də hadisə ilə bağlı məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə Xaçmaz rayonunun Nabran qəsəbəsində dənizdə (ən yaxın xilasetmə məntəqəsindən 2000 metr aralı, nəzarətsiz ərazi) 4 nəfərin batması barədə məlumat daxil olub.

Qocayeva Aysel Əfqan qızının meyiti Kiçikqəməli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin dalğıcı-axtarış qrupu tərəfindən tapılaraq sudan çıxarılıb və aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Dalğıcı-axtarış qrupu hadisə yerinə çatana kimi Qocayeva Kamilə İkrəm qızının, Dadaşova Ruhuyyə Eyvaz qızının və Dadaşov İkrəm Məmmədyar oğlunun meyitləri vətəndaşlar tərəfindən sudan çıxarılıb.

Onların meyitləri Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən sudan çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

ETSN: Bakıda tozun miqdarı normadan 4 dəfə yuxarıdır

Iyulun 25-də Bakı və Abşeron yarımadasında tozun miqdarının sanitariya normadan 4 dəfə yuxarı olduğu qeydə alınıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ətraf Mühit üzrə Milli Monitoring Departamentindən APA-ya verilən məlumata görə, buna səbəb ölkə ərazisinə Türkmənistanın atmosfer axınları ilə zəif toz-dumanın daxil olmasıdır.

Qeyd olunub ki, atmosferdə müşahidə olunan toz 27 iyul 2018-ci il tarixində davam edəcək.

"Biləsiniz ki, biz daim Kütləvi İnformasiya Vasitələrində (KİV) gedən məlumatları izləyirik. KİV-də korrupsiya halları barədə verilən məlumatları diqqətlə araşdırırıq və təhlil edirik. Çalışırıq ki, tərəfimizdən daim KİV-də gedən məlumatlara reaksiya olsun".

Bu sözləri Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi - baş prokurorunun müavini Kamran Əliyev korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində 2018-ci ilin I yarısı ərzində görülmüş işlərlə bağlı kütləvi informasiya vasitələri və qeyri-hökumət təşkilatları nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən mətbuat konfransında deyib.

Hesabat xarakterli tədbirdə Kamran Əliyev həmçinin bildirdi ki, 2018-ci ilin birinci yarısında prokurorluq orqanları korrupsiya ilə mübarizəni öz fəaliyyətinin başlıca xətti kimi müəyyən edib. "161-Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinə hesabat dövründə 1970 müraciət daxil olub, həmin müraciətlərin 16-sı üzrə Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işləri başlanıb. Əlaqəli dövlət qurumları ilə bərgə görülmüş tədbirlər nəticəsində vətəndaşların pozulmuş hüquqları bərpa edilib və aşkar edilmiş qanun pozuntularının aradan qaldırılması məqsədilə müvafiq təşkilatlara təqdimatlar göndərilib. Ümumilikdə 250 vətəndaşın qəbul edilməsi təmin edilib. Kamran Əliyev deyib ki, Göyçayda körpünün çökməsi və oradakı daş karxanalarını fəaliyyəti ilə bağlı başlanan cinayət işində 7 vəzifəli şəxs məsuliyyətə cəlb olub. Onun sözlərinə görə, həmin şəxslər barəsində həbs-qəti imkan tədbiri seçilib: "Bununla

6 ayda 82 cinayət işi, 7 vəzifəli şəxsin həbsi - Korrupsiya İdarəsi hesabat verdi

İdarə rəisi mətbuatda korrupsiya haqda gedən məlumatları da izlədiklərini dedi



bağlı cinayət işləri yekunlaşdırılıb və məhkəməyə göndərilməyə təhrik etmə, 2 şəxs barəsində 2 iş rüşvət alma (passiv rüşvət), qalanları isə digər korrupsiya cinayətləri ilə bağlı olub. 28 nəfər vəzifəli şəxs korrupsiya ilə əlaqədar intizam məsuliyyətinə cəlb edilib.

Ötən müddətdə Baş İdarə tərəfindən vətəndaşların 3874 müraciətinə baxılıb, həmçinin 126 cinayət xarakterli material araşdırılıb. Həmin materialların 82-si üzrə cinayət işi başlanıb, 44 material üzrə digər prokuror təsir aktları tətbiq edilməklə 28 nəfər vəzifəli şəxs intizam məsuliyyətinə cəlb edilib. Keçiri-

sui-istifadə etmə, 9 şəxs barəsində 9 iş rüşvət vermə (aktiv rüşvət) və şəxsi rüşvət verməyə təhrik etmə, 2 şəxs barəsində 2 iş rüşvət alma (passiv rüşvət), qalanları isə digər korrupsiya cinayətləri ilə bağlı olub. 28 nəfər vəzifəli şəxs korrupsiya ilə əlaqədar intizam məsuliyyətinə cəlb edilib.

Ötən müddətdə Baş İdarə tərəfindən vətəndaşların 3874 müraciətinə baxılıb, həmçinin 126 cinayət xarakterli material araşdırılıb. Həmin materialların 82-si üzrə cinayət işi başlanıb, 44 material üzrə digər prokuror təsir aktları tətbiq edilməklə 28 nəfər vəzifəli şəxs intizam məsuliyyətinə cəlb edilib. Keçiri-

rək aidiyyəti üzrə müvafiq məhkəməyə göndərilib, araşdırılmasında cinayət başında yaxalanmış şəxslər barəsində 4, əməliyyat üsulu və vasitələrindən istifadə etməklə korrupsiya hüquqpozmaları barədə əldə edilmiş məlumatlar əsasında isə 5 cinayət işi başlanıb: "Baş İdarə korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində Baş İdarə əməkdaşları tərəfindən bir sıra qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirilib, 13 xüsusat üzrə inzibati pozuntu aşkar edildiyindən Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 54, 192.1 və 198.0.1-ci maddələrinin tələblərinə əsasən, inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqda qərar qəbul edil-

miş üçün müxtəlif dövlət qurumları və vəzifəli şəxslərə 47 təqdimat göndərilib. Korrupsiya cinayəti işləri üzrə 25 milyon manat dəyərində əmlak üzərinə həbs qoyulub. Baş idarə rəisi deyib ki, məhkəmələrə göndərilmiş cinayət işləri üzrə 51 milyon 194 min manat məbləğində maddi ziyandan ibtidai araşdırma mərhələsində 16 milyon 578 min manat və ya 32,5% ödənilməsi təmin edilib: "Qalan ziyanın ödənilməsinə təmin etmək məqsədilə 25 milyon 342 min manat dəyərində qiymətləndirilən əmlak üzərinə həbs qoyulması ilə yanaşı, qanunla nəzərdə tutulmuş digər tədbirlər görülüb".

Mətbuat konfransında Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyanın katibi Kamal Cəfərov çıxış edib. O, "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nda nəzərdə tutulan tədbirlərin dövlət orqanları tərəfindən 86 faiz icra edildiyini və Milli Fəaliyyət Planının Azərbaycan və regionda ilk dəfə olaraq Elektron Monitoring Sistemi (ems.gov.az) vasitəsilə qiymətləndirildiyini bildirib.

□ E.MƏMMƏDLİYEV, "Yeni Məsəvi"

Çovdarovun Tağı Əhmədova qarşı korrupsiya ittihamları havada qaldı...

Hüquqşünas: "Heç olmasa ictimaiyyətə məlumat vermək üçün bu məsələlərlə bağlı araşdırma aparılmalı idi"

Milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun vəzifəsindən azad edilməsi ilə başlayan "MTN işi" əməliyyatları hələ də yekuna varmayıb. Eldar Mahmudov vəzifəsindən uzaqlaşdırıldıqdan sonra onun rəhbərlik etdiyi Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi də ləğv edildi. Bununla yanaşı, Mahmudovun cinayət ortaqları olan yüksək çinli MTN-çilər, o cümlədən Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarov həbs edildi. Lakin bu şəxslərə, xüsusilə də Çovdarova qarşı olan məhkəmələrdə səsləndirilən ittihamlar və açığa çıxan bəzi məsələlər bu gün də məntiqi nəticəsinə varmayıb.

Onlardan biri "Bakı Metropoliteni"nin keçmiş sədri Tağı Əhmədovla bağlı ittihamlardır. Belə ki, Tağı Əhmədov iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət edib, 2014-cü ildə A. Çovdarovun hədə-qorxu gələrkə ondan aldığı 3 milyon manatın həbsdəki generaldan tutularaq geri qaytarılmasını istəmişdi. Həmin ərəfədə ictimaiyyət uzun müddət Əhmədovda bu qədər pulun haradan olduğunu dartsmışdı. Tağı Əhmədov ictimaiyyətdə dolayan bu kimi fikirlərə cavab verərək bildirmişdi ki, Çovdarova verdiyi 3 milyon vəsait onun 44 illik əmək haqqıdır...

Ötən il iyulun 12-də keçirilən prosesdə isə Çovdarov bildirmişdi ki, dövlət rəhbərliyi metropolitenin fəaliyyəti ilə bağlı ətraflı araşdırma aparılmasını tapşırırmışdı:

"Biz də apardıq. Araşdırma zamanı məlum oldu ki, metro stansiyalarında aparatlar elə qurulub ki, hər 4 jetondan biri qeydiyyata keçməyib. Onun pulu Tağı Əhmədovun cibinə gedib. Hər 4 jetondan birini əldə etməklə, aya 300 min manat pul mənimşəyib".

Bundan başqa, Çovdarov məhkəmədə demişdi:

"Tağı Əhmədov burada din-



diriləndə deyir ki, ildə obyektlərin icarəsindən yığılan 120 min manat pul verib dövlətə... Biz araşdıranda məlum oldu ki, metro stansiyalarının çıxışlarında 1200 obyekt var. Onlar 2007-ci ilə qədər Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin balansında olub, sonradan "Bakı Metropoliteni"nin balansına keçib. Həmin obyektlərin aylıq icarəsi 200 dollardan başlayaraq, 3 min dollara qədər olub. Yeni obyektin həcmindən, yerindən asılı

olaraq onlardan 3 aylıq icarə haqqı əvvəldən alınmış. Yeni rəhbərlik də gələn kimi o obyektləri ləğv etmişdi. Ona görə də adamlar pullarını tələb edirdilər. Həmin obyektlər də Tağı Əhmədovun hakim oğlu Rauf Əhmədovun yaxın dostları arasında bölüşdürülmüşdü. Tağı Əhmədov burada dindirildə deyir ki, ildə obyektlərin icarəsindən yığılan 120 min manat pul verib dövlətə. Əgər 1200 köşkün icarəsi

120 min edirsə, belə çıxır ki, hərsini 8 manat 50 qəpiyə icarəyə vermişdi? Halbuki adamlardan alınmış 3 aylıq icarə pulu 5 milyondan çox idi".

Bəs bütün bu ittihamlar nə üçün araşdırılmadı? Tağı Əhmədov bu ittihamlara görə cinayət işi açıla bilirmi?

"Yeni Məsəvi"yə danışan hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirdi ki, adətən bu cür faktlar səslənən zaman araşdırma aparılmalıdır: "Əgər məhkəmə prosesində belə bir ifadə səslənib, məhkəmə bu barədə istintaq orqanlarına qərar çıxarıb göndərməlidir ki, epizod araşdırılsın. Məhkəmənin özünün araşdırma aparmağa ixtiyarı yoxdur. Araşdırma aparılmasa da hansısa qərar qəbul olunur. Ya cinayət işi başlanılır, ya da cinayət işinin başlanmasından imtina edilir. Mətbuatdan tanış deyiləm ki, Tağı Əhmədovla bağlı həmin epizodlar üzrə araşdırma aparılıb, yaxud da aparılmayıb. Aparılıbsa, hansı qərar qəbul olunub? Çox təəsüf ki, bu barədə ictimaiyyətə məlumat verilməyib. Düşünürəm ki, mətbuatda məsələ ilə bağlı məlumat yazılsa, jurnalistlər sorğu versələr, yaqin ki, Baş Prokurorluq bu barədə hansısa məlumat verər".

Ə. Mustafayev 3 milyon məsələsi ilə bağlı bildirdi ki, bu kimi məsələlərlə bağlı bir neçə məqam var:

"İstənilən halda bu, istintaq orqanı tərəfindən araşdırılmalı idi. Hər halda, şəxs 3 milyon səbətsiz yerə verməyib. Ya özünü qorumaq üçün aparıb, yaxud da

hansısa əməl törədib və bununla bağlı rüşvət şəklində verib. Rüşvət şəklində veribsə, deməli burada, cinayət tərkibi var. Ondan tələb edib, zorla alıblarsa da bu epizod üzrə də heç kimə ittiham elan olunmayıb. Tağı Əhmədov 3 milyonun qaytarılması ilə bağlı hökmə heç bir məlumat yoxdur, araşdırma da getmədi. Çox təəsüf ki, yüksək vəzifəli şəxslərlə bağlı bu kimi işlərdə gördüyümüz hallar təkrar olunur. Anlamıram ki, nə üçün istintaq orqanları və xüsusilə də korrupsiya idarəsi bu məsələlərlə maraqlanmayıb. Çünki burada korrupsiyanın tərkibi açıq şəkildə görünür. Tağı Əhmədovun maaşı ömrü boyu imkan vermirdi ki, o, 3 milyon manat qazansın və kiməsə də aparıb versin. O da mümkündür ki, Çovdarov kimlərsə böhtan atsın. Deyirlər ki, cəhənnəmə gedən özü ilə yoldaş axtarır. Ancaq hər halda, belə epizodlar keçmiş MTN-in fəaliyyətində çox olub ki, onlar yüksək vəzifəli şəxslərdən pul tələb ediblər. Bu, həm Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, həm də deyilənlərə görə, Təhsil Nazirliyi ilə bağlı olub. Hesab edirəm ki, Tağı Əhmədovla bağlı məsələ yoxlanılmalı idi. Heç olmasa ictimaiyyətə məlumat vermək xətrinə hansısa araşdırma aparılmalı idi ki, Çovdarovun verdiyi öz təsdiqini tapdı, yoxsa yox. Əhmədovun özü də etiraf edir ki, Çovdarova 3 milyon manat verib. Bu, artıq təsdiq olunmuş materialdır. Ancaq hüquqi qiyməti verilməyib. Bu nüans isə anlaşılmaqlı yaradır".

□ Əli RAİS, "Yeni Məsəvi"

Avqustun 1-də Gürcüstanda NATO-nun çoxmütlətli "Noble Partner" ("Layiqli tərəfdaş") hərbi təlimlərinin sayca dördüncüsü başlayacaq. Artıq dördüncü ildir keçirilən bu təlimlər Rusiyada hər dəfə qəzəb və hiddətlə qarşılanıb. Azərbaycan və Ermənistanın bu təlimlərdə iştirakı məsələsi də hər dəfə xüsusi həssaslıqla nəzərdən keçirilib.

cumu müşahidə edilir. Müxtəlif təbliğati mənbələrdən daim Kremlin nəzərinə çatdırılmağa çalışırlar ki, Ermənistanın hakimiyyət anti-Rusiya mövqeyindədir. Güclü informasiya-təbliğət hücumu qarşısında isə indiki hakimiyyət doğrudan da ağır vəziyyətdədir. Bu ağır vəziyyət NATO təlimlərində iştirak məsələsinə də təsir edir - Bədəlyan deyir. Digər siyasi analitik Stepan Səfəryan isə deyib ki, hakimiyyət Ermənistanın NATO təlimlərində iştirak

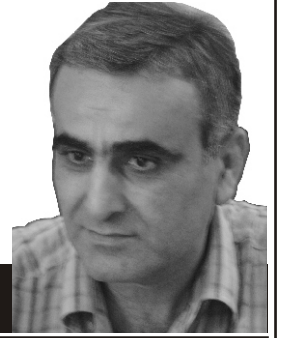
olub. Hərçənd ruslar Trampın qəfildən onun qarşısında peyda olan "bu saqqallı" şəxsin kim olduğunu bildiyinə şübhə edirdilər.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan 26-27 iyul tarixlərində Sankt-Peterburqda keçiriləcək Avrasiya Hökumətlərarası Şurasının iclasına qatılacaq. Çox güman ki, bu səfərdə Paşinyanla Putin arasında NATO təlimləri mövzusunda müzakirələr aparılacaq.

Paşinyanın sammitdə iştirak

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a dedi ki, NATO-nun "Noble Partner" təlimləri ilk dəfə deyil ki, Gürcüstanda keçirilir: "Bu təlimlərdə təkəcə Azərbaycan deyil, Rusiyanın hərbi-siyasi müttəfiqi Ermənistan da iştirak edəcək. Bu baxımdan təlimlərdə hər hansı bir siyasi motivin olduğunu və bunun Rusiyaya qarşı atılan bir addım xarakteri daşdığına düşünmürəm. Təlimlərin məqsədi Qara Dəniz bölgəsində təhlükəsizliyin təmin edilməsi

"Mixaylo"nun Qarabağ planı



Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

"Ermənilər ikitərəfli ən yüksək səviyyədə görüş üçün bizdən vaxt (möhlət) istəyiblər". Elmar Məmmədov belə deyib. Guya onlar indiyədək aparılan danışıqlarda müzakirə olunan məsələləri, masa üzərindəki sənədləri öyrənmək istəyirlər. Və guya vəziyyətdən bixəbərmişlər. Növbəti erməni hiyləsi yəni.

25 ildir onlara vaxt verə-verə gəlirik, səbir edirik. Yene bizdən zaman istəyir, dözümlümüzü sınağa çəkirlər. Yene səbir etmək, vaxt vermək, dözmək zorundayıq. İki səbəbdən: 1. Sülhpərvər kimi böyük müharibə, ölüm-itim istəmirik; 2. Bu vaxtı (möhləti) əslində biz erməniyə deyil, onun yiyəsinə - rusa veririk ki, öz vassalını ağla gətirsin. Rus da ki tələsmir. Rusa nə edə bilər ki?

Nə edəsən ki, dözümlümüz özümüzə asılı deyil. Şablon çıxmasın, dünya birliyi, Minsk Qrupunun həmsədr ölkələri işğala on illərdir dözürsə, bizim səbir eləməkdən savayı yolumuz qalmır. Ancaq heç olmasa, passiv deyil, aktiv səbir eləmək yolunu tutmalı, gözde-qulaqda olmalıyıq ki, "qızıl fürsət" qaçırımaq...

Bu yerdə bir səmimi etirafa ehtiyac var: tez-tez deyirik ki, biz müstəqillik, müstəqil xarici siyasət kursu aparırıq. Doğru. Amma etiraf edək ki, məhz Qarabağ məsələsində biz rusun ağzına baxırıq. Baxmaq zorundayıq. Sərbəst, müstəqil hərəkət imkanımız yoxdur. Rus da ki, Qarabağ hayında deyil. Səbəbini o gün rusiyalı politoloq Yevgeni Mixaylov çox dəqiq ifadə edib. Azərbaycan mediasına müsahibəsində o demişdi ki, Rusiyanın Dağlıq Qarabağ adlı problemi yoxdur, Qarabağla bağlı maraqları var.

Sözündən belə çıxmışdı ki, bu maraqlar dikte eləsə, Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarına Moskva müvəqqəti göz yuma bilər. Yəni nankor, ipi-sapa yatmaq istəməyən Ermənistanı Azərbaycanın əli ilə cəzalandırmaq məsələsi.

Təbii ki, bunun adı nə olur-olsun, bizə torpaqlarımızı azad eləmək lazımdır. Ancaq "Mixaylo"nun müdrik sözlərini də gerek unutmayaq ki, Kremlin Qarabağ adında dərd-səri yoxdur, problem, dərd-sər bizimdir, ermənilərindir. Rusiyanı yalnız Qarabağ məsələsindən istifadə edib bölgədə möhkəmlənmək, Azərbaycan və Ermənistanı öz nüfuz dairəsində saxlamaq düşündürür, vəssalam. Ayrı sözlə, Rusiya hələ ki konfliktin kardinal şəkildə həllini istəmir, ən yaxşı halda onun bir müddət də dondurulmasında maraqlıdır.

Bu üzdən hələ bir müddət də biz Rusiyanın ağzına baxmaq, həm onun, həm də nöqeri Ermənistanın nazı ilə oynamaq zorundayıq. Diqqətli olmalı, hisslərə, eyforiyaya qapılmamalı, iqtisadi-hərbi gücümüzü artırmaqla paralel, aylara-illərə bölünmüş dəqiq "Yol xəritəsi" hazırlayıb Qarabağ məsələsində zərgər dəqiqliyi ilə hərəkət etməliyik. Yeganə ümid bölgədə geosiyasi şərtlərin günün birində xeyrimizə dəyişə biləcəyindədir - nə vaxt ki, Moskvanın mövqeyi bizim üçün artıq həlledici olmayacaq.

Bu yöndə sözsüz ki, qaradaş Türkiyənin Rusiya ilə dinamiki inkişafda olan münasibətləri müstəsna önəm daşıyır. Aydın ki, bu münasibətlər nə qədər sıx, nə qədər isti olsa, Ankaranın sözü Moskvanın yanında nə qədər keçərli olsa, Rusiyanın Ermənistan və oradakı hərbi bazasına da ehtiyac qalmaz, ümumiyyətlə, işğalçı ölkə bölgənin "rudimenti", tullantısı halına gələr.

Demək, Qarabağ məsələsinin ədalətli həlli imperative çevrilir. Yaxşı ki, bu istiqamətdə yeni şanslar yox deyil və hətta getdikcə artmaqdadır...

NATO Rusiyanın "qulağının dibində"ndə təlimlərə başlayır - nəzərlər Moskvada

ABŞ və Rusiya arasında Qafqaz uğrunda mübarizə qızışıq; **politoloq**: "ABŞ və Rusiya üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən başqa prioritetlər var..."

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu dəfə də eyni reaksiya müşahidə olunur. Gürcüstan Müdafiə Nazirliyinin saytda yer alan rəsmi məlumata əsasən, Azərbaycan və Ermənistan təlimlərdə iştirakını təsdiq edib. Onların adları 13 ölkənin siyahısındadır. Təlimlərdə NATO üzvü olan ölkələrdən 3 mindən çox hərbiçi, o cümlədən ABŞ ordusunun 1500-ə yaxın hərbiçisi, onlarla "Abrams" tankları və "Apaçi" vertolyotları, digər hərbi texnikası iştirak edəcək. Amerika hərbi texnikası Gürcüstana dəniz yolu ilə gətiriləcək, Poti limanında boşaldılacaq və oradan tanklar Tiflis yaxınlığındakı Vaziani hərbi bazasına doğru hərəkət edəcək. Təlimlərə üzv ölkələrdən ABŞ-la yanaşı Türkiyə, Fransa və Almaniya qatılacaq.

Lakin Ermənistanın adı təlimlərdə iştirak edəcək ölkələrin siyahısında yer alsada, bu ölkənin Müdafiə Nazirliyi hələ məsələyə aydınlıq gətirməyib. Erməni siyasi analitiklər ötenilki "Noble Partner" təlimlərində yaranmış vəziyyəti yada salırlar. Belə ki, uzunmüddətli sükutdan sonra təlimlərə cəmi bir gün qalmış Ermənistan müdafiə naziri Vigen Sərkisyan təlimlərə qatılmayaqlarını bildirmişdi - baxmıyaraq ki, Ermənistanın bayrağı artıq Vaziani bazasında təlimlərə qatılan ölkələrin bayraqları arasında qaldırılmışdı. Amma Rusiyadan edilən güclü təzyiqlərdən sonra İrevan son anda təlimlərə qatılmayaqlarını elan etmişdi.

Azadlıq Radiosunun erməni xidmətinin məlumatına görə, siyasi analitik Akop Bədəlyan deyib ki, yenə də Ermənistanın təlimlərdə iştirakı məsələsi yaxın günlərdə, yəni təlimlərin başlamasına az qalmış məlum olacaq. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın təlimlərdə iştirakı məsələsinə Rusiya amilinin təsiri aydındır. "Son zamanlar, ümumiyyətlə, Ermənistan-Rusiya münasibətlərinə böyük informasiya hü-



kunı əsaslandırmaq üçün kifayət qədər legitimliyə malikdir. Onun sözlərinə görə, bu məsələ Ermənistan hakimiyyətinin NATO ilə münasibətlərdə sınaq daşı olacaq. Başqa sözlə, mövqe seçməyin vaxtı çatıb.

Sözündən materialda bir məqama da diqqət çəkilib. Bildirilir ki, iyulun 23-də Rusiya prezidenti Vladimir Putin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana zəng vurub. Kremlin yaydığı məlumata əsasən, tərəflər "Avrasiya İqtisadi Birliyi çərçivəsində əməkdaşlıq məsələlərini" müzakirə ediblər, digər məsələlər barədə isə heç nə deyilmir. Buna baxmayaraq, heç bir şübhə yoxdur ki, telefon danışıqlarında Ermənistanın NATO ilə əməkdaşlığı məsələsindən də danışılıb, Rusiyanın buna necə yanaşdığı Paşinyanın nəzərinə çatdırılıb.

Cəmi iki həftə əvvəl Paşinyan NATO sammitində iştirak etmək üçün Brüsselə gedəndə Rusiyadan ona qarşı çox güclü hücumlar başladı. Paşinyanı hətta təhqir etdilər, Rusiya mətbuatı yazdı ki, Ermənistanın baş naziri ABŞ prezidenti Donald Trampı şəkil çəkdirmək üçün onu qapının ağzında gözləyib. Trampın başqa qapıdan çıxdığını görəndə Paşinyan cəld ona tərəf qaçıb və şəkil çəkdirməyə nail

rakının ardınca Rusiyanın Ermənistanın 102-ci hərbi bazasının hərbiçiləri heç bir xəbərdarlıq etmədən, hansısa təlim adı altında Şirak rayonunun Panik kəndinə daxil olaraq sağa-sola atəş açdılar. Nəticədə kənddə böyük vəhəmə yaranıb. İnsidentin ardınca müdafiə naziri David Tonoyan bildirdi ki, 102-ci hərbi bazaya dair müqavilənin şərtlərinə yenidən baxıla bilər.

Beləliklə, hazırda Rusiyanın Ermənistanın hakimiyyətlə münasibətləri tamamilə gərgindir və ayrılmaz müttəfiqlik barədə pafoslu nitqlər daha eşidilmir. Belə vəziyyətdə Ermənistan "Layiqli tərəfdaş" təlimlərinə qatılma şübhəsiz ki, Kremldə Paşinyanın nə dərəcədə nalayiq müttəfiq olduğuna daha çox əmin olacaqlar.

Beləcə, ABŞ Rusiyanın "qulağının dibində" NATO-nun növbəti təlimlərinə start verməklə Kremlə mesajını verir. Postsovet ölkələrini alyansa doğru çəkməyə çalışan ABŞ indi də Qafqaz uğrunda mübarizənin növbəti mərhələsinə keçid etməkdədir. Amma Rusiyanın buna hansı sürpriz edəcəyi maraqlıdır. Tiflis və Kişinyev NATO-ya inteqrasiya cəhdində Moskvanın verdiyi kəskin reaksiyalar unudulmayıb.

məqsədlə NATO üzvü olan ölkələrlə tərəfdaş dövlətlərin operativ əlaqələndirməsini təmin etməkdən ibarətdir. Təlimlərə qatılacaq hərbiçilərin 1300 nəfərini Gürcüstan, 1170 nəfərini isə ABŞ-dan olan hərbiçilər təmsil edəcək. Estoniya, Fransa, Böyük Britaniya, Almaniya, Litva, Polşa, Norveç, Türkiyə, Azərbaycan, Ukrayna və Ermənistanı təmsil edəcək hərbiçilərin sayı isə təxminən 500 nəfərdən ibarət olacaq. Bu rəqəm isə dövlətlərin sayına bölündükdə təxminən 45 nəfər edir. Nəzərə almaq lazımdır ki, Təlimlərə NATO üzvü olan dövlətlər daha çox hərbiçi ilə qatılacaq. Tərəfdaş ölkələrin isə güman edirik ki, təmsilçilərinin sayı 10-20 nəfər arasında olacaq. Bu isə təlimlərin əlaqələndirmə xarakteri daşdığına ortaya qoyur".

Səslənən versiyalara rəğmən E.Mirzəbəyli bildirdi ki, ABŞ-la Rusiya arasında hələlik Cənubi Qafqaz uğrunda elə də ciddi mübarizə getmir: "Hər iki ölkə üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən başqa prioritetlər var. Həmçinin bu dəfə Ermənistan iştirak edəcəyini bildirib. Keçənlikli durumla mövcud vəziyyəti müqayisə etmək doğru olmazdı".

□ Cavid TURAN,
"Yeni Müsavat"



Ermənilər bizdən nə istəyir?

ƏLƏKBƏR ƏLİYEV

Sülhməramlı fəaliyyət, ya da onun imitasiyası, Azərbaycanda az da olsa var. Düzdür, birtərəflidir, bizdən ora gedən yoxdur, oradan bizə gəlirlər. Gəlməsələr ondan yaxşıdır.

Bir sual mənə hər zaman düşündürüb: bir erməni Bakıya gəlib, burada Ermənistan haqqında ağzına gələni deyirsə, onun üzünə gülən, komplimentlər deyən azərbaycanlılar öz saxtılıqlarından utanmırlarmı? Aydın ki, belə bir adama heç kim hörmət etmər, eləsi ilə münasibət ancaq riyakarlıq üzərində qurula bilər. Bu cür münasibət də nəyə lazım, kime faydası var?

Hər nə olursa olsun, adam öz ölkəsi ilə müharibə şəraitində olan bir düşmən ölkəyə (sən şəxsən düşmən saymasan, bir mələk qədər pasifist olsan belə), nifrət atmosferinin hökm sürdüüyü belə bir vaxtda gəlib, bütün erməniləri təhqir edirsə, məsələn Vahe Avetyanın etdiyi kimi, bunun harası "sülhməramlı proses"dir? Vahe Avetyan Bakıya gələndə, facebookda yazmışdı ki, "Ey erməni xalqı, sən qadınların Rusiyanın traslarında fahişəlik edirsən". Sonra da erməni xalqı və qadınlarının ünvanına, ağzına gələni düzmüşdü profilinə.

Ermənistanda nifrət, Azərbaycanda isə ikrah qazanan bu şikəst adamı Bakıya gətirənlər, bir fikirləşməkdilər neynirlər? Yeni biz bu gündəyik ki, bizə informasiya müharibəsində Vahe Avetyan lazımdır? Axırı nə oldu? Adamin İsveçdə polisdən, məhkəmədən başı açılmırdı, daim sərxoş və anlaşıqsız vəziyyətdə videolar çəkirdi, hamını söyür, qarğırı, hədələyirdi. Axırda isveçlilər təcrid elədilər, getdi çala-çala. Belə bir xəstə adamın tərifi adama başucalığı yox, xəcalət gətirir. Deyəsən, bizimkiler handan-hana ayılıb, manısın ayağını kəsdilər Bakıdan.

Sonra biri də vardı - Martirosyan soyadı. O da gəldi burda Ermənistanı ağ yuyub qara sərdi, yedi, içdi, gəzdi - sonra da Kiyevə qayıdıb, oradan Azərbaycanı söyməyə başladı. İndi bir adam lazımdır, çıxıb bizə izah eləsin - bu ermənilər Bakıya niyə gəlib-gedirlər və bunların bizə xeyri nədir? Həyasız, fınlıdaq adamları gətirib, vətəndaşın vergi pulları ilə niyə yedirib içirdirsiniz?

Dövlət ermənilərin gəliş-gedişinə sanksiya verirsə (verdiyi aşkardır), onda qoy kənara çəkilib, sülhməramlılığı ictimai sektora (QHT və KİV-ə) həvalə etsin. Bunu istəmir və təhlükəli sayırsa, onda şübhəli reputasiyalı ermənilərin də Bakıya gəlişinə icazə verməsin. Adekvat ermənilərsə, Bakıya o zaman gələr ki, müstəqilliyindən əmin olduqları ekspertlər tərəfindən dəvət olunsunlar. Onlar gəlib erməni xalqını və qadınlarını təhqir etməyəcəklər - təmkinli, obyektiv, savadlı bəyanatlar verəcəklər.

Məsələn, deyəcəklər ki, "Biz, tarix və yaddaş əsərinə, intiqam hissi ilə yaşayan bir xalqıq. Heç uzaqgörən olmadıq. Azərbaycanlıları da qədimlik virusuna yoluxdurduq. Azərbaycanlılarla rahat yaşayıb, bir yerdə maliyyə möcuzələri yaradardıq, regionda birlik olardı, sabitlik olardı, mədəniyyət olardı. Yeter bir-birimizin qanını tökdük, gəlin sərhədlərin tamamilə yox edilməsi haqqında düşünək. Qoy olsun idealda, uzaq perspektivdə. Ən azından bir hədəfimiz olar. Rəziyam ki, hər dəfə bir kompromis, razılıq işartısı görünəndə, biz ermənilər atmışıq zadniyə, bir hoqqa çıxarmışıq, irəli addımı əngəlləmişik. Hər zaman sizə yuxandan aşağı baxmışıq, özümüzü dartmışıq. Tarix imkan vermir ki, bu günün problemlərinə yönələk. Ermənilər Azərbaycanın mövcudluğu ilə barışa bilmirlər. Amma barışmaqdan başqa çarə yoxdur - Azərbaycan var, olacaq və biz onunla yola getməliyik. Qışqıra-qışqıra problem həll edilməz, gəlin sakitləşək, nifrət dilini yığıdıraq və yalnız bundan sonra Qarabağı danışıq. Elə bir yol tapılsın ki, hər iki tərəf də narazı qalsın. Kompromis başqa cür mümkün deyil. Bosniyadan İspaniyaya - Avropa qitəsi doludur həllini tapmış konflikt nümunələri ilə. Həmişə da bir-birindən fərqli və qəliz. Biz də öz yolumuzu tapmaq, yoxsa hələ çox qanlar axacaq. Tarix əsərinə çıxmaq, sabaha baxmaq" filan. Bax, bu olardı əsl sülhməramlı erməni.

Onsuz da ordu öz işində, siyasilər öz işində, camaat da öz işində-gücündə. Sülhməramlılıq - bir fəaliyyət kimi, heç vaxt kütləvi hal alan deyil, bu işlə hər zaman müəyyən adamlar məşğul olacaqlar.

İşğalçı Ermənistanın ardınca Qarabağdakı terrorçu-separatçı rejimin də Azərbaycanı "Mingəçevir SES-in vurulması" ilə hədələməsinə ölkəmizin rəsmi qurumları operativ cavab versələr də, beynəlxalq təşkilatlardan səs-səmir gəlmir.

lara "donos"lar yollayır. Necə ki, aprel döyüşlərindən sonra Ermənistan həyasızcasına Azərbaycandan Avropa Məhkəməsinə şikayət etmişdi, hətəta bu qurum işğalçı tərəfin şikayətlərini icraata belə götürüb. Bu mənada Bakının Mingəçevir SES-ə təhdidlə bağlı

lıq keçirirlər. Eyni zamanda Azərbaycanın Belarus, İsrail, ABŞ və bir sıra Qərb dövlətləri ilə silah-sursat sahəsində tərəfdaşlığı narahatlığa səbəb olub". **A.Nağıyev qeyd etdi ki, konkret Mingəçevir SES-ə bağlı açıqlama birinci hal deyil:** "Bundan əvvəl Səngəçal ter-

lamaların mahiyyətinə, Ermənistanın müdafiə naziri də belə bir açıqlama ilə çıxış etmişdi. Bizim də ona cavabımız oldu".

Bakıdakı diplomatik korpusla görüş keçirib Ermənistanın antibəşəri bəyanatları haqda onları məlumatlandırmaq, yaxud beynəlxalq qu-

Beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın Mingəçevir SES hədəsini qulaqardına vurur

İşğalçı ölkənin bəşəri cinayətə yönəlik təhdidləri və fəaliyyəti ilə bağlı rəsmi Bakı hansı addımları atır? XİN rəsmisi: "Ermənistanın törətdiyi təxribatlarla əlaqədar olaraq davamlı şəkildə BMT-yə və..."

Azərbaycanı Qarabağı hərbi yolla azad etməkdən çəkindirmək üçün dəridən-qabıqdan çıxan BMT, ATƏT, Avropa Şurası və digər qurumlar nədənsə işğalçı ölkənin və separatçı qurum təmsilçilərinin hətəta mülki obyektlərimizi hədəfə almasına belə reaksiya verməyə lüzum görmür. Hansı ki, erməni tərəfinin Mingəçevir SES-i vura biləcəyi ilə bağlı bəyanatı real görünməsə də, bu, sırf terror təhdididir, 100 minlərlə insana qarşı qanlı aksiya çağırışıdır, bəşəriyyətə, insanlığa qarşı cinayətdir. Ermənistanın müdafiə naziri Davit Tonoyanın ardınca separatçılardan Levon Mnatsakanyan da deyib ki, "əgər zərurət yaranarsa" Dağlıq Qarabağ "müdafiə ordusu", yeni erməni işğalçı birleşmələri Mingəçevir SES-ə raket zərbəsi endirəcək. Onun sözlərinə görə, Mingəçevir SES hədəf kimi erməni ordusunun taktiki planlarına daxil edilib.

Bunun ardınca Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan da növbəti dəfə sərt ritorika nümayiş etdirib. Erməni baş nazir deyib ki, Ermənistanın Azərbaycanın strategiyasına cavabı adekvat olacaq. Onun sözlərinə görə, guya yalnız erməni tərəfi konfliktin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarıdır. Ancaq ermənilərin sülhə nə dərəcədə "sadiq olduqlarını" elə onların Mingəçevir SES-i vurmaqla təhdid etməsi də nümayiş etdirir. Əslində beynəlxalq aləm işğalçıya, nəhayət, "dur" deməli olduğu halda, müəmmal şəkildə susur.

Düzdür, erməni tərəf təmas xəttində hazırkı qədər sakitliyin ilk dəfə müşahidə olduğunu iddia edib. Separatçı rejimin "müdafiə naziri" Levon Mnatsakanyan Azərbaycan aviasiyasının təmas xətti yaxınlığındakı mütəmadi uçuşlarından və mühəndis-istehkam işlərinin genişlənməsindən narahatlığını da ifadə edib. Ancaq bildirib ki, sentyabr-oktyabr aylarında təmas xəttində vəziyyət gərginləşə bilər. Ermənilər həm təhdid edir, həm də qorxduqlarını bürzə verirlər. Amma bütün bunlar Bakını informasiya savağında daha fəal olmağa sövq edir. Düşmən bir sıra hallarda öz cinayətlərini gizlətmək üçün beynəlxalq təşkilat-



beynəlxalq aləmi operativ şəkildə məlumatlandırması həm də ordumuzun istənilən anda əks zərbələr endirməsi üçün çox vacibdir.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, son vaxtlar Dağlıq Qarabağ separatçıları və hərbi komandanlığı Azərbaycan ordusunun silahları ilə bağlı narahatçılıqlar keçirir: "Bu, həm də Paşinyanın oğlunun işğal edilən əraziyə hərbi qulluğa gəlməsindən sonra başlayıb. Eyni zamanda ictimaiyyəti sakitləşdirmək və seçki öncəsi siyasi maneələr etmək üçün "Dağlıq Qarabağ" kartı yenə gündəmə gəlib və Paşinyan da bundan yararlanmağa çalışır. Buna görə də separatçılar Ermənistandan bir qrup KİV nümayəndələrini işğal edilmiş ərazilərə gətirib və hərbi hissələri göstəriblər. Bu, həm də kadr dəyişiklikləri və digər yenilikləri, yeni texnika və silahları nümayiş etdirmək üçündür. Hətta Lələtəpə yüksəkliyi ilə bağlı da bəzi süjətlər göstəriblər və guya oraya da qarşıdakı yüksəkliklərdən nəzarət edə bildiklərini bəyan ediblər. Bundan başqa, separatçı qurumun "müdafiə naziri" Levon Mnatsakanyan Azərbaycan tərəfinin hücumu olarsa, Azərbaycanın iqtisadi infrastrukturlarına zərbə vurmaq imkanlarının olduğunu da deyib. Lakin Azərbaycan tərəfindən hər hansı cəmləşmə olmadığını da qeyd edib. Təbii ki, Ermənistan ordusunda narahatlıq var və bu ilk növbədə Azərbaycan ordusunun yeni texnika alması ilə bağlıdır. Hətta Leopard-2 tankları ilə bağlı da narahatçı-

minalı haqqında da bənzər təhdidlər səsləndirildilər. Lakin 2016-cı ildə bunu edən bil-mədilər, çünki Azərbaycanın hərbi hava qüvvələri bu təxribatların qarşısını almağa qadirdir. Əsas məsələ isə seçki qabağı manevrlər və separatçıların guya sərbəst şəkildə qərar qəbul edə biləcəklərini nümayiş etdirməkdir. Bu isə ermənilərin absurd bəyanatından başqa heç nə deyil".

XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev "Yeni Müsavat"a dedi ki, operativ şəkildə bu kimi məlumatlar davamlı surətdə beynəlxalq təşkilatlara və digər üzv ölkələrə çatdırılır: "Məsələn, belə bir mexanizmi var: Müdafiə və Xarici İşlər nazirlikləri arasında operativ şəkildə bu mexanizm işləyir. Belə ki, qoşunların təmas xəttində atəşkəsin pozulması və Ermənistanın törətdiyi təxribatlarla əlaqədar olaraq davamlı şəkildə BMT-yə və onun aidiyyəti strukturlarına, çərçivədə də BMT strukturlarına, həmçinin bütün dünya ictimaiyyətinə məlumat verilməsi kimi mexanizmimiz var, bundan istifadə olunur. Davamlı şəkildə bundan istifadə olunur. O ki qaldı Ermənistanın hədəflərinə və təhdidlərinə, gördüyünüz kimi, bunlar daha çox media müstəvisində həyata keçirilir. Əmin ki, Ermənistanda akkreditə olunmuş səfirliklər, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, o cümlədən Azərbaycanda olan diplomatik korpus bu kimi bəyanatlardan aidiyyəti üzrə qeyd götürür və bu, diplomatik nümayəndəliklərin vacib iş prinsiplərindən biridir. O ki qaldı bu kimi açıq-

rumlara rəsmi müraciət edib düşməni ifşa etmək olmazmı? H.Hacıyev qeyd etdi ki, bu kimi faktların çatdırılması onsuz da XİN-in gündəlik iş prinsipidir: "Bu, Ermənistanın sıradan olan açıqladığı adı faktlardan ibridir. Amma bu kimi faktlar ümumiləşdirilərək, təhlil edilərək daimi əsasdakı təmaslarımızda istər Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik korpus, istərsə də xaricdəki səfirliklərimiz tərəfindən daim öz tərəf müqabilərinə çatdırılır. Yeni biz bunlarla əlaqədar mediada xüsusi məlumat yaymağa lüzum görmürük. Bu, XİN-in həyata keçirdiyi gündəlik fəaliyyətdir".

Bəs rəsmi Bakı beynəlxalq qurumların Ermənistanı və Qarabağ separatçılarının bu cür sərsəm bəyanatlarına, insanlığa qarşı yönəlmiş təhdidlərinə reaksiya verməməsinə necə qarşılayır? XİN rəsmisi cavabında bunları söylədi: "Açıq deyək, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı müəyyən bir sükutluq, bizi qane etməyən ikili yanaşma kimi münasibətlərin biz çox şahidi olmuşuq. Ümumiyyətlə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı davam edən hərbi təcavüzünün bugünkü forması bunun bariz nümunəsidir. Amma təbii ki, buna baxmayaraq, biz öz məlumatlandırmağımızı, haqq səsimizi, hər bir halda Azərbaycanın bu münaqişədə tamamilə haqlı tərəf olduğunu hər fürsətdə çatdırmalıyıq və bu iş də davam etdirilir".

□ **E.PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

2014-cü ilin sonlarından etibarən neftin qiymətinin ucuzlaşması ilə ölkə gəlirlərinin kəskin azalması və hökumətin bir çox sahələrdə xərcləri ixtisar etməyə məcbur qalması nəticəsində xaricdə təhsil proqramı da tarixə qovuşdu. Həmin zamandan bəri gənclər dövlətin təmin etdiyi bu imkanlardan məhrumdurlar. Lakin xaricdə təhsil proqramı dayandırılsa da, əvəzində son illər müxtəlif proqramlar işə düşüb, ölkədə gənclərə xarici dillərdə təhsil imkanları yaradılıb.

Bəzi ekspertlərə görə, xaricdə təhsil proqramının dayandırılmasının iqtisadi səbəblərlə yanaşı, siyasi-ideoloji səbəbləri də var. Belə ki, iqtidaryönlü ekspertlərə görə, xaricdə təhsil alan bir qrup gənc sonradan müxtəlif qruplara qoşulub, hökumət üçün potensial rəqiblərə çevrilə bilərlər. Onların fikrincə, məhz bu cür ideoloji səbəblər baxımdan hökumət gənclərin müxtəlif Qərb dövlətlərində təhsil almasını, oradakı fərqli qrupların təsirinə düşməsinə istəmir.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda bu ilin fevralında İlahiyyat İnstitutu da yaradıldı. Bildirilir ki, bununla hökumət bəzi gənclərin dini təhsil arxasınca xarici ölkələrə üz tutub orada müxtəlif təriqətlərə qoşulmalarını önəlməyə çalışır.

Politoloq Qabil Hüseynli qəzetimizə bildirdi ki, Azərbaycan əleyhinə çıxan gənclər daha çox dini təhsil alanlar sırasında olur: "Öncə onu qeyd edim ki, təhsilə dair dövlət proqramını yüksək qiymətləndirirəm. Bu proqramla 3 mindən çox tələbə Avropa ölkələrinin, Amerikanın universitetlərində, Azərbaycanda olmayan ixtisaslar üzrə həm bakalavr, həm də magistr təhsili alıb, yüksək səviyyəli mütəxəssis olublar. Bu gün onlardan Azərbaycana qayıdanlar və biliklərini Azərbaycan üçün sərf edənləri az deyil. Eyni zamanda onlardan Avropa ölkələrində qalıb, orada çalışanlar da var. Bu tələbələr xaricdə fərqli universitetlərdə, müxtəlif "beyin mərkəzləri"ndə çalışıb, Azərbaycanı uğurla təmsil edirlər. Onlar Avropanın gözündə Azərbaycanı ucaltmağa çalışırlar. Avropaya dövlət proqramı ilə göndərilmiş adamlar nadir hallarda olar ki, kimlənsə təsiri altına düşüb, Azərbaycan əleyhinə pozucu işlər aparsınlar. Bildiyim qədər bu gənclərin əksəriyyəti Azərbaycana xidmət etmək üçün diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olurlar. Ancaq barmaqla sayılacaq qədər insanlar ola bilsin ki, bəlli dövlətlərin təsiri altına düşüb, Azərbaycan əleyhinə işlər aparsınlar. Onlar haqqında məlumatım olmasa da, bu kimi halları istisna etməmişəm. Əslində ən qorxulusu dövlət proqramı ilə deyil, bəlli bir qurumların dəstəyi, yaxud öz ailəsinin hesabına dini təhsil almaq üçün İrana, Rusiyaya, hətta Səudiyyə Ərəbistanına səfər

2015-ci ilə qədər 3500 nəfər xaricə göndərilib və bu şəxslərə 2007-ci ildən, 2018-ci ilə qədər ümumilikdə 80 milyon manat pul xərclənib. Bu gün xaricə öz vəsaitləri əsasında gedənlər davam edir və onların sayı artmağa başlayıb. Biz dövlət proqramı ilə xaricə gedənlə-

həm də gedən şəxslər ölkəyə qayıtmırdılar. Təsəvvür edin ki, indiyə qədər xaricdə təhsil almış şəxslərdən yalnız 162 nəfəri geri qayıdıb. Dövlət bu qədər vəsait sərf edir ki, ingilis üçün kadr hazırlayaq? Əlavə xərclərdən qurtulmaq üçün proqramı dayandırdı. Heç bir halda de-

"Xaricdə təhsil proqramı bərpa edilməlidir"

Siyasi və təhsil ekspertləri Azərbaycan dövlətinin bundan ziyandan çox fayda götürəcəyinə əmindirlər



edənlərdir. Çünki orada əslində dini ideologiyanın xidmətçiləri hazırlanır. Doğrudur, bu şəxslər Azərbaycana qayıtdıqdan sonra ölkənin xüsusi xidmət orqanları həmin şəxslərə nəzarət edirlər. Ancaq bəzən nəzarətsiz də qala bilərlər. Gəncə, Nardaran hadisələrində bunun izlərini gördük. Mən dünyəvi təhsillə dini təhsil arasında ciddi fərq qoyulmasının tərəfdarıyam. Dünyəvi təhsil alan adamın Azərbaycan ideologiyasına xəyanət etməyini düşünmürəm".

Təhsil üzrə ekspert Kamran Əsədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında məsələyə ikili yanaşmanın olduğunu dedi: "Birincisi, gedən şəxsləri seçən dövlətin özüdür. Yeni meğzində dövlət proqramı dayansa da,

rin qarşısını aldıq ki, onlar problem yaratmasınlar. Ancaq hesab edirəm ki, bu yanaşma tərzidir. Çünki həmin şəxslərin özlərini, ailələrini seçən dövlətin özüdür. Araşdırıb, bütün məlumatları əldə edirlər. Lakin öz vəsaitləri hesabına gedənləri heç kim yoxlamır. Bu şəxslər xaricə gedirlər, qayıtdıqdan sonra isə onların diplomlarını Təhsil Nazirliyi tanıyır. Deməli, xaricdə təhsil dövlət proqramı ilə oxuyub gələnlərin hökumətə təhlükə yaradacağı kimi yanaşma tərzini heqiqəti əks etdirmir. Demək olmaz ki, xaricdə təhsil alanların hamısı dövlətə, hökumətə qarşı çıxıb, dini qruplaşmalara meyli edirlər. Proqram ona görə dayandırıldı ki, həm neftin qiyməti aşağı düşmüşdü,

mək olmaz ki, xaricdə təhsil alanların hamısı hökumətə qarşı çıxırlar. Sadəcə olaraq, hər kəsin siyasi düşüncəsi var və o, nədənsə narazıdır, buna etiraz etməlidir. Ölkənin inkişafı üçün xaricdə təhsil vacibdir. Azərbaycandakı təhsil səviyyəsinə gəlincə isə deyim ki, universitet rəhbərləri ali məktəbə bazar kimi yanaşdıqca ölkədə təhsilin səviyyəsi qalxmayacaq. Azərbaycanda bir-iki universiteti çıxmaqla, digərlərində inkişafdan danışmağa dəyməz. Xüsusilə də qabiliyyət tələb edən ixtisaslara bazar açıqlar. Ona görə də düşünürəm ki, xaricdə təhsil proqramı heç olmasa magistr pilləsi üçün bərpa edilməlidir".

Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Ölkənin reputasiyası təhlükədə...



Xalid KAZIMLI

Son günlər ölkədə ard-arda bir neçə elə hadisə baş verib ki, çoxları bunu millətin adına minus kimi qəbul edir, məyusluq içində uzaqgedən nəticələr çıxarırlar.

O cür xoşagəlməz hadisələr aşağıdakılardır: Yasaldada ağacları qəsdən qurutmaq üçün dibinə sulfat turşusu töküblər; Qubada ağac kölgəsini ərəb turistə 5 manata satıblar; Bakıda avtobus sürkanı arxasında nəşə çəkiblər; Qəbələdə 5 döner üçün bir ailədən 75 manat alıblar və s.

Bu kimi hadisələr millətimizin reputasiyasını öz gözümdə belə zədələyib. İnsanlar bu olaylardan çıxış edərək ümumiləşdirmə aparır, yekun və qəti qənaət elan edirlər: "Biz beləyik".

Sanki hamımız əlimizdə sulfat turşusu dolu vedrələrlə gəzir, yaşıl ağacların dibinə tökürlük. Yaxud, qarşımıza əcnəbi keçən kimi onu müxtəlif bəhanələrlə soymaq istəyirik. Ya da sürücülər sürkan arxasında kütləvi şəkildə nəşə çəkir, araq içirlər...

Elə deyil. Bu kimi hadisələr artıq müstəsna hallar olmasa da, kütləvi səciyyə də daşımır.

Yalnız onunla razılaşmaq olar ki, bəli, bu cür millətin adını batıran, onu turistlərin gözündə acgöz, kəmfürsət, tamahkar qövmlər kimi tanıdan hadisələr son illərdə xeyli artıb.

Bir ölkə üçün müasir dünyada ən xoşagəlməz durum, onun xaricdə "dələduz, tamahkar, hiyləgər adamlarla dolu ölkə" kimi tanınmasıdır. Nə yazıq ki, bu ölkədə xeyli adam sözləşibmişlər kimi bu işlə məşğuldurlar - 5 manat üçün.

Nəzərə almaq lazımdır ki, dünyanın hər tərəfində insanlar ümumiləşdirmələrə meyillidir. Biz özümüz də olduğumuz xarici ölkədə dalbadal iki dəfə kobudluqla üzleşək, ölkəmizə qayıdandan sonra o ölkənin mədəni səviyyəsi haqqında xoş sözlər demərik. Bir əsəbi aeroport işçisi 10 milyonluq ölkəni reklam üzünü olmasa da, antireklam üzünü ola bilər.

"Avropadakı irqçilik"dən danışmağın dəb olduğu bu günlərdə bir işveçli xanımın təyyarəyə oturdulub Əfqanıstana, ölümə, işgəncəyə göndərilən miqrantdan ötrü necə aksiya keçirdiyini, adamın təyyarədə endirilməsinə nail olduğunu əks etdirən video yayılmışdı. Bu, "Avropada irqçilik" mövzusunda tutarlı zərbəydi, eyni zamanda İsveçin başqa Avropa ölkələrinə qarışdırılmamalı olduğunu göstərirdi.

İndi təsəvvür edin ki, ölkəmizə gələn əcnəbi aeroportda qaba rəftarla qarşılaşır, fırıldaqçı taksidürücüsünə rast olar, iaşə obyektində tamahkar ofisiyentlə üzleşir, addım başı önünə onu aldatmağa, pul qoparmağa çalışan adamlar çıxır, o, haqqımızda nə düşünəcək, gedib öz öl-kəsində nə danışacaq?

Aydın məsələdir. Biz xaricdən gələndə bir ölkə haqqında təəssüratlarımızı necə danışırıqsa, o da elə edəcək.

Təbii ki, bizim yüksək inkişaf etmiş, mədəni, firavan ölkələrdən bir çox fərqimiz var. Onlarda yaxşı həkimlər çoxdur, bizdə yaxşı həkimlər, yaxşı müəllimlər, yaxşı jurnalistlər, yaxşı məmurlar, yaxşı ticarətçilər çoxdur, bizdə isə, yumşaq desək, o qədər də çox deyil.

Bizdə qanunları pozmaq, ictimai qaydalara riayət etməmək, intizamsızlıq, məsuliyyətsizlik yayğındır, toplum olaraq bu cür qəbih hərəkətləri norma kimi qəbul edirik, onlar qanun-qaydaya riayət etməyin hər kəsə faydalı olduğu qənaətinə azı 50 il öncədən gəliblər.

Ona görə də onlarda olsaydı, ağac dibinə sulfat turşusu tökdürən sahibkarı müflis olana qədər qovardılar, bizdə isə yalnız ağacı qurutmağa çalışan adamı həbs ediblər, o işin arxasında duranların adını kimsə bilmir.

Oralarda dövlətə, xalqa məxsus ərazidə 3-5 ağacı çəpərə alıb, altına masa qoyub, ağac kölgəsi satmaq istəyənlər yoxdur, bilirlər ki, heç kəsin buna haqqı çatmır. Bizdə isə hər kəs başqasını aldatmağa, soymağa hazırdır, əllərində əlac olsa bulaqdan çıxan suyu, təmiz meşə havasını da adama satarlar.

Belə hallar toplanır, toplanır və adam bir gün özünə, yaşadığı cəmiyyətə, şüurlara hakim kəsilmiş ehtirasa baxır, düşünür ki, bu xasiyyət və reputasiya ilə biz mədəni dünyaya necə inteqrasiya olunacağıq.

Bunun nə demək olduğunu bilənlər heç vaxt istəməzlər ki, Azərbaycan dünyada "Qafqazın Taylandı", "Qafqazın CAR-ı", "Qafqazın Kolumbiyası" adlandırılınsın...



70 bal toplayan Məmmədqulunun məsləhətləri

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Hamar yolla getmə - sürüşsən"
(Stanislav Yeji Lets)

Ağlma çox kreativ ideya gəlibdir, öncə istərdim onu dəyərli biznesmen məmurlarımızla bölüşüm. Bakıda "Sonalar sonası", "Su sonası", "Sona" kimi gözəl adlar daşıyan məkanlarımız vardır. Gənclərimiz bu yerlərdə toy çaldırır, qudalar sağlıq deyib dingildəyir, qız-gəlinlər saç qaynağı, dırnaq caynağı, fırlıdaq oylağı nümayiş etdirirlər. Adətən tədbirin sonunda gənclər hamıdan ayrılıb "Vağzal" sədaları altında cütləşməyə, uca millətimizin sayını, həmçinin YAP sıralarını genişləndirməyə yollanırlar ki, bu da yaralı qəlbimizdə üç-qat fərəh doğurur. Heç Ermənistanda şadlıq sarayları yoxdur, yalnız mərasim evləri açıqdır, orada da xaricə qaçarkən yolda-irizdə ayaq altı qalıb cəhənnəmə vasil olan ermənilərin üç, yeddi, qırx mərasimləri keçirilir. Nə, çox uzatmayaq, ideyamı yazım.

Bax, yuxarıda yazdığım kimi, "Sona" şadlıq sarayı var, "Su sonası" var, "Sonalar sonası" var, elə deyilmi? Bəs nədən bizim Bakımızda "Sonanın uşaqları", "Bu son olsun" kimi möhtəşəm adlarda şadlıq sarayları açılmayıb? Axı bu, əla olardı. Təsəvvür elə, girirsən saraya, tamada sağlıq deyir: "Arzu edək bu gənclərin yeddi oğlu, bir dənə də UZİ-dən gözəl, abortdan qaçıb canını qurtarmış qotur qızları olsun, ilahi, amin! Qoy o uşaqlar Sonanın uşaqlarına qoşulub dinc quruculuq işlərimizə töhfə versinlər".

Yaxud görürsən manis o yanda Cem Karacanın mahnisini oxuyur: "Ölərkən ağladı insan, Bu son olsun, bu son". Bəh. Yeni burada yekun aktı heç də sonuncu toy mənasında nəzərdə tutulmur. Bizim beləncik mənfə fikirlərimiz qətiyyə yoxdur (*hər dərdən başımda elə fikirlər yaranır, əlbəttə, ancaq mən onların bərasində dərhal qətimkan tədbiri görürəm. Bəzən isə müqavimət göstərən fikirlər də olur, onları isə yerindəcə məhv edirik*).

İndi keçək təhsil problemlərinə. Tələbə Qəbulu Dövlət Komissiyasının məlumatlarına görə 1992-2014-cü illərdə ölkəmizdə 23 min nəfər heç bir qəbul imtahanı vermədən tələbə bileti əldə etmiş, müxtəlif universitetləri bitirərək həyatın qoynuna atılmışlar. Bəs bu necə olub, nə üçün baş veribdir, gəlin biz bu barədə heç düşünməyək. Əsas odur millətimiz hansı üsulla olur-olsun oxumaq istəyir, diplom əldə edir. Ermənilərin çoxunun heç diplom yoxdur. Sözümlün canı nədir? Sözümlün canı odur ki, gənclərimiz universitetlərə girə bilməyəndə cavan canlarına qiyməsinlər, intihar etməsinlər. Bu, çox mənasız hərəkətdir. İndi girə bilməzsən, gələn il girirsən. Gələn il girməzsən, o biri il Allah hansısa qapını açar, oradan gedib həmin o 23 min nəfər kimi qəşəng diplomlar alıb evdəkiləri sevindirərsən, nənən dombalaq aşar, baban salto vurur, atan qoyun kəsər, qonşu paxıllıqdan ölür və sairə. Şəx-sən mənə Narxozun diplomu 25 ildə cəmi bir dəfə lazım olub, o da əsgərliyi altı ay az etmək üçün. Açıq, sonradan fikirləşdim bu da Narxozun mənə zərərdir, çünki Səfər müəllimin ordusunda 6 ay daha çox qalsam həyat bilgilerim, təcrübəm, yaşantılarım daha çox olardı.

Yeni haradan baxsan diplom ziyanlı şeydir. Ondən ötürü intihar etməyə dəyməz. Fikrimcə, burada jurnalistlərin də çox günahı var. Axmaq şeyləri çox yazırıq, təbliğ edirik. Bir də görürsən yazıblar: "Rayonun fəxri, 700 bal toplayan Gülbadamın açıqlamaları", "Maksimum bal yığan Allahverdi ilk intervünü bizə verdi" və sairə. Guya bunlar bizə çox maraqlıdır. Nəticədə millətdə yanlış təsəvvür yaranır ki, oxumaq, çox bal yığib universitetə girmək-zad yaxşı işdir. Halbuki tam tərsinədir. Savadsızlar, keçid balını güclə adlayınlar, yol qırağındakı döner köşkükdən diplom alanlar sonra bizi idarə edirlər. Deputat olurlar, icra hakimi, reis, prokuror, hakim təyin edirlər. Güleş müəllimi tanıyıram, yeddi çağırışdır Milli Məclisin üzvüdür. İndi o da vaxtilə dama çıxıb özünü öldürsə bizim axırımız nə olardı? Uşağı güleşə-zada, saç ustalıqına, qəssablığa, dırnaq boyama, xınayaxdı, nə bilim, yaltaqlıq kursuna qoyun, özünə yol tapıb xoşbəxt olsun.

Ümid edirəm mətbuatımız da özünə gələr, tezliklə "70 balı güclə toplayan Məmmədqulunun məsləhətləri" yazısını oxuyarıq.

Putinlə görüş öncəsi Paşinyana bəd müjdə

Bu gün Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Rusiyaya səfərə gedir. Onun Sankt-Peterburqda Avrasiya Birliyinin (AB) toplantısına qatılacağı gözlənilir. İki günlük səfər çərçivəsində erməni baş nazir Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə də görüşəcək.

Bu, inqilab dalğasında deputat-jurnalistdən baş nazirə çevrilən Paşinyanın Rusiyaya sayca ikinci, eyni zamanda kritik səfəridir. Ona görə kritik ki, birinci görüşdən sonra Nikol Paşinyan ikitərəfli münasibətlərə kölgə salan, özünə qarşı Kremlin etimadını azaldıb şübhələrini artırən bir sıra addımlar atıb. Onlardan ən sonuncusu Paşinyanın 12-13 iyul tarixindəki Brüssel səfəridir. "Yeni Müsavat" xatırladır ki, həmin tarixdə keçirilmiş NATO sammitinə qatılan Paşinyan "Rus NATO-su" kimi tanınan KMTM-dən yeganə ölkənin rəhbəri olub.

Moskva bunu hələ də həzm edə bilmir. Rusiyanın aparıcı KİV-lərində bu gün də davam edən tənqidi yazılardan buna asanca əminlik hasil etmək olar. Bu da hamısı deyil. Belə görünür ki, Moskva artıq Paşinyana qarşı daha effektiv rıçaqları işə salmaq üzrədir.

"Rusiya Ermənistan üçün qazın qiymətinin qaldırılması barədə artıq siyasi qərar verib". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu haqda erməni nəşri "Qraparak" yazıb. Qəzet qərarın cari ilin sonunda Ermənistanla hazırkı razılaşma bitdikdən sonra reallaşdırılacağını qeyd edib.

"Rusiya ekspertlərdən biri bizə dedi ki, Moskva bu qərarın Avrasiya Birliyi çərçivəsində tərəfdaşı olan İrəvana qarşı qeyri-dost yanaşma kimi qəbul edilməməsi üçün Belarus üçün də qiymətləri qaldıracaq. Sonradan Minsk üçün bu qiymət müəyyən sxemlər əsasında endirilsə də, İrəvan üçün əvvəlki vəziyyətdə saxlanılacaq. Belə ki, Rusiya nəinki yeni hökumətə güvənir, həm də bir sıra məsələlərlə bağlı çətinlik içindədir - nə barədə ki, Ermənistan Moskvaya gələn yüksək çinli qonaqlara danışmaqdan belə çəkinməyib".

Məqalədə daha sonra deyilir: "Qoy Ermənistan unutmasın və qonşu Gürcüstanın nümunəsindən də vəcdə gəlməsin. Qərb Gürcüstana ələ böyük qrantlar ayırmayıb. Ancaq kreditlər verib və bu gün Gürcüstanın xarici borcu Ermənistanın 7 milyard dollarlıq borcundan fərqli olaraq, 11 milyard təşkil edir. Gürcüstan bu gün Osetiya və Abxaziasız qalıb, ölkənin rəhbəri İvanişvili isə "Qazprom"da 6%-lik mülkiyyətə sahibdir. Necə deyirlər, o, "Rusun uşağı"dır".

Moskvanın "üsyankar və nankor Paşinyan hökuməti"ne qarşı cilovlayıcı ön tədbir olaraq ən əvvəl qaz faktorun-



Rusiya "A planı"nı işə salır - ermənilər şokda

Moskva üsyankar vassalını ram etmək üçün "qaza basıb" hərəkətə keçir: ölkəyə satılan mavi yanacaq bahalaşacaq, başqa təzyiq vasitəsi də var; erməni nəşri: "Siyasi qərar artıq verilib"; Paşinyan isə Əliyevi qabaqlamaq üçün Tramp ilə görüşə can atır - hədəf...

dan istifadə edə biləcəyi barədə "Yeni Müsavat" olaraq 13 iyun 2018-ci il tarixli sayımızda yazmışıq. Həmin yazıdan kiçik sitat: "Özünün etibarlı mənbələrinə istinadən edən "Jama-nak" qəzeti yazıb: Rusiya Ermənistan üçün təbii qazın qiymətini 2018-ci ilin sonunadək min kub metr üçün 150 dollar müəyyən edib. İndi isə sərhəddə qazın qiymətinin dəyişə biləcəyinə işarə edərək, Ermənistanın yeni rəhbərliyini yola gətirmək üçün ona təzyiq etməyə çalışır. Rusiyanın planı aydındır - qaz bahalaşsa, bu, indiki hakimiyyətin reytinginə neqativ təsir edəcək".

Bu, şübhəsiz ki, belədir. Ona görə ki, təbii qaz strateji əhəmiyyətli enerji daşıyıcısıdır və onun bahalaşması avtomatik şəkildə kasıb ölkədə yeni bahalaşma dalğası yaradacaq. Məsələ həm də ondadır ki, Ermənistan alternativ İran qazından da istifadə edə bilmir. Çünki işğalçı ölkədə qaz təchizatı və qazpaylayıcı sistem bütünlüklə Rusiyanın "Qazprom" şirkətinin mülkiyyətidir. Yeni monopoliya məsələsi. Eləcə də iqtisadiyyatın digər sahələri, olan-qalan iri müəssisələr faktiki, Rusiyanın nəzarətindədir. Ermənistan üçün problem həm də ondadır ki, Rusiya ona İrəndən mavi yanacaq almağa da imkan vermir.

Bunu Kremlin Paşinyana və onun qərbçi komandasına qarşı "A planı" da adlandırmaq mümkündür. Maraqlıdır ki, Kremlin qaz şantajı məhz Nikol Paşinyanın Brüssel səfərindən

az sonra və hətta onun Rusiya səfəri öncəsi gündəmə gəlib. Bu da erməni hökumətinə çox pis müjdə sayıla bilər. Paşinyan üçün başqa pis xəbər də var.

"Ermənistanın eks-prezidenti Robert Köçeryan yenidən siyasətlə məşğul olmaq üçün ölkəyə qayıdacaq". Bunu da "Qraparak" qəzeti yazıb (*axar.az*).

"O, ölkəyə təkə 1 mart qırğını ilə bağlı dindirilmədə iştirak üçün gəlir. Köçeryanın hədəfi siyasətə girməkdir. Belə ki, Rusiya zamanında Serj Sərkisyanın narazılığı idi, indi isə Nikol Paşinyan onu qane etmir. Moskvanın Paşinyanın yerini Köçeryana ötürəcəyi ilə bağlı proqramın olması istisna edilmir. Köçeryanın zamanət verilməsi toxunulmazlığı var. Ciddi əsaslar olmadan Köçeryanın toxunulmazlığını ləğv etmək mümkün deyil. Bunun üçün isə bir neçə il ərzində gərgin iş görülməlidir", - deyər məqalədə bildirilir.

Bu arada Nikol Paşinyan sentyabrda - BMT Baş Məclisinin növbəti sessiyası çərçivəsində çıxış etməyi və ABŞ prezidenti Donald Tramp ilə görüşməyi planlaşdırdığı məlum olub. Yada salaş ki, NATO-nun Brüssel sammitində erməni baş nazir artıq Tramp ilə görüşmək şərəfinə nail olub.

"Ancaq həmin bir neçə sənəli görüş ona azdır. Paşinyan heç olmasa, yarım saatlıq görüş arzusundadır". "Yeni

Müsavat"ın məlumatına görə, bunu politoloq Elxan Şahinoğlu deyib. Baş Paşinyan niyə Trampa görüşə bunca can atır?

Elxan Şahinoğlu: "Bunun iki səbəbi var: 1. Qərbin siyasi dəstəyinə nail olub ondan kreditlər qoparmaq. 2. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi qabaqlamaq - hansı ki, Trampa bir neçə dəfə ayaqüstü söhbətəşib, ancaq o da təkbətək və ya nümayəndə heyətlərinin tərkibində Ağ Ev rəhbəri ilə təmasda olmayıb. Hərghah, D.Tramp azərbaycanlı həkmarına üç məktub yollayıb. Həmin məktublarda ikitərəfli əlaqələrin səviyyəsindən məmnunluq ifadə olunur. Paşinyan yaqın düşündürür ki, əgər o, İlham Əliyevdən qabaq Trampa görüşsə, bu, böyük qələbə və Qərbin Ermənistanla fəal dəstəyinin təzahürü olacaq. Başqa yandan, Tramp üçün bu görüş vaxt itkisindən başqa bir şey olmayacaq. Xatırladım ki, Obamadən fərqli olaraq Tramp erməni lobbisinə heç bir vəd verməyib. Lobbi onun rəqibi Hillari Klintonu dəstəkləyirdi. Ən əsası, Tramp Paşinyanla nədən danışacaq ki? Onların arasında heç bir ortaq maraq yoxdur".

Necə deyirlər, suda boğulan saman çöpündən yapışdığı kimi, Paşinyan da Rusiya hədəsi qarşısında "saman çöpu" axtarmağa başlayıb. Xilas üçün isə "çöp" yox, təhlükəsizlik kəməri lazımdır...

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Türkiyənin baş diplomatı Mövlud Çavuşoğlunun Azərbaycan paytaxtına bir günlük səfəri diqqət çəkdi. Xüsusilə ona görə ki, prezident seçkilərindən sonra ilk səfərini Azərbaycan paytaxtına edən qardaş ölkənin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanı müşayiət edənlər sırasında da cənab Çavuşoğlu var idi.

Elə isə maraqlıdır, qısa zaman çərçivəsində M.Çavuşoğlunun Azərbaycana ikinci dəfə səfər etməsinə hansı zərurət yaranıb? Bu mövzudan bəhs edərkən müxtəlif versiyalar ortaya çıxır. Belə ki, Türkiyə ilə İsrail arasında yenə də soyuq küləklər əsməkdədir. Təl-Əvivin son addımları R.T.Ərdoğanı bu ölkənin rəhbərliyinə qarşı sərt mövqe sergiləməyə vadar edib. Həmçinin bu çıxışlarda İslam dünyasına yönəlik çağırışlar da əksini tapır. Eyni zamanda İrana qarşı ABŞ-in sanksiyaları fonunda Türkiyənin də qarşısına israrlı tələblər qoyulub. Belə bir situasiyada qardaş ölkənin baş diplomatının paytaxtımıza səfəri sıradan bir hadisə kimi dəyərləndirilə bilməz.

Yeri gəlmişkən, Türkiyənin xarici işlər naziri Bakıda azərbaycanlı həmkarı Elmar Məmmədیارovla birgə keçirdiyi brifinqdə "Türkiyə digər ölkələrə, həmçinin İran və Rusiyaya qarşı atılan addımları dəstəkləmir" - deyib. Cənab Çavuşoğlu FETÖ mövzusunda da bəhs edib. "ABŞ Fətullah Güleni Türkiyəyə təslim etdiyi halda belə, biz öz fikrimizdən dönməyəcəyik. Lakin buna baxmayaraq, ABŞ bizim müttəfiqimizdir, sadəcə, bizim seçimiz hər hansı bir şərte bağlı deyil" - o vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan FETÖ-yə qarşı mübarizədə Türkiyəni dəstəkləyib: "Azərbaycan FETÖ-nün fəaliyyətinin qarşısının alınmasında ciddi addımlar atıb". Bütün bu açıqlamalar Bakı səfərinin proqramının aktual məsələləri və zəngin olduğunu deməyə əsas yaradır.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Türkiyə xarici işlər nazirinin Azərbaycana bir günlük səfərinin diqqət çəkdiyini bildirdi: "Çünki, bir müddət əvvəl Azərbaycana Ərdoğan səfər etmişdi və nümayəndə heyətinə Mövlud Çavuşoğlu da var idi. Belə isə az müddətdə Çavuşoğlunun yenidən Bakıya qayıtmasını hansı amillər zəruri edirdi? Birincisi, son illər Azərbaycan və Türkiyə xarici siyasət idarələri daima koordinasiya şəraitində fəaliyyət göstərirlər. Məsələn, Çavuşoğlu Bakıdakı mətbuat konfransında belə bir ifadə işlətdi ki, Azərbaycanın xarici işlər nazirini həm də Türkiyənin xarici işlər naziri sayır. Bu ifadə iki ölkə arasındakı yaxınlığın tərənümüdür. Azərbaycan Türkiyənin, Türkiyə isə Azərbaycanın maraqlarını ifadə edir. Təsadüfi deyil ki,

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev beynəlxalq tədbirlərin birində Türkiyə əleyhinə danışan Ermənistanın keçmiş prezidenti Serj Sərkisyanaya belə cavab vermişdi: "Bu tədbirdə Türkiyə yoxdur, ona görə mən sizə Türkiyənin əvəzinə də cavab verəcəm". İkincisi, Çavuşoğlu Bakıya səfərində üçlü görüşlərin koordinasiyası

Bu məsələdə də Bakı ilə Ankara arasında sıx koordinasiyaya ehtiyac var. Mətbuat konfransında o da məlum oldu ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında yüksək səviyyəli görüşün keçirilməsi üçün İrəvan vaxt istəyib. Demək, Ermənistanın yeni hökuməti Qarabağ məsələsində prioritetləri müəyyənləşdirməkdə çətinlik çə

vat'a bildirdi ki, səfər bilavasitə ikitərəfli xarakter daşıyır: "Türkiyədə və Azərbaycanda keçirilmiş seçkilərdən sonra yeni hökumət formalaşan kimi, dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində ilk səfərlər, həm də qarşılıqlı şəkildə müvafiq olaraq Azərbaycan və Türkiyəyə heyətə keçirilir. Bu, bizim ölkələrimiz ara-

Çavuşoğlunun bir ayda Bakıya iki səfərinin pərdəarxası

Qardaş ölkənin XİN rəhbərinin Azərbaycanda müzakirə etdiyi mövzularla bağlı fərqli fikirlər var



məsələsinə də toxundu. Azərbaycan və Türkiyənin birgə iş-tirək etdiyi regional üçlü forumları var. Bunlardan Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan, Azərbaycan-Türkiyə-İran və Azərbaycan-Türkiyə-Türkmənistanı misal çəkmək olar. Görünür, Çavuşoğlu bu üçlü forumlardan birinin və ya bir neçəsinin gündəlik mövzularını da azərbaycanlı həmkarı Elmar Məmmədیارovla qapalı görüşdə müzakirə edib".

E.Şahinoğlunun fikrincə, adıçəkilən formatlardan bu gün ən aktualı Azərbaycan-Türkiyə-Türkmənistan-dır: "Çünki Ankaranın əsas məqsədlərindən biri Türkmənistan qazının Azərbaycan üzərindən Türkiyəyə çatdırılmasıdır. Bunun üçün münbit şərait yetişib. TANAP boru xətti işləyir, üstəgəl də avqust ayında Xəzərin statusu ilə bağlı yekun konvensiya sazişi imzalanacaq. Bu konvensiya imkan verəcək ki, Türkmənistan və Azərbaycan öz sektorlarına aid hissəsində Xəzərin dibi ilə boru xətti çəksinlər. Bundan başqa, Azərbaycan-Türkiyə-Ukrayna formatını da hərəkətə gətirməyin vaxtıdır". **Politoloq istisna etmir ki, Çavuşoğlu ilə Məmmədیارov arasında Qarabağ mövzusunda da fikir mübadiləsi aparılıb:** "Türkiyə Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəallığını artırmaq istəyir.

kir". **E.Şahinoğlu Türkiyə XİN başçısının səfərində diqqət çəkən digər məqamı da xüsusilə vurğuladı:** "Mövlud Çavuşoğlu Bakıdakı mətbuat konfransında onu da qeyd etdi ki, Fətullah Gülen şəbəkəsi ilə ən ciddi mübarizə aparan ölkələrdən biri Azərbaycandır. Çavuşoğlu Azərbaycanda qapadılan məktəblər mövzusunda da azərbaycanlı həmkarı Elmar Məmmədیارovla aydınlıq gətirdi. Həmin məktəblər keçmişdə Gülen şəbəkəsinə aid olub. İndi isə Türkiyə həmin məktəbləri "Maarif" Vəqfinə vermək barədə düşünür. Fikrimcə, bu, ən məqbul yoldur. Bir az gecikmiş qərar olsa da, bu məsələni də nəzarət altına almaq lazımdır. Çünki Gülen şəbəkəsi qorxunc siyasi hədəflərlə hərəkət etsə, yüksək standartlara cavab verən orta və ali təhsil ocaqları təsis etmişdilər. Türkiyə dövlətinin həmin təhsil ocaqlarına sahiblənməsi vacibdir. Çavuşoğlunun Bakıya səfəri Ermənistan da önəmli mesaj idi. Ermənistan-Rusiya siyasi-hərbi ittifaqında ciddi suallar yarandığı halda, Azərbaycan-Türkiyə siyasi-hərbi ittifaqı inkişaf edir və bütün regional çağırışlara cavab verməyə hazırdır. Türkiyənin parlament sədrinin və müdafiə nazirinin yaxın günlərdə Bakıya səfərləri də deyilənlərə sübutdur".

XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev isə "Yeni Müsavat"

sında olan qarşılıqlı və xüsusi münasibətlərin bilavasitə göstəricisi, təzahürüdür. Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyev prezident seçkilərindən sonra ilk rəsmi səfərini Türkiyəyə etdi. Türkiyənin də dövlət başçısı cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan da ilk rəsmi səfərini Azərbaycana etdi. Bunun ardınca da hökumət üzvləri səviyyəsində də bu kimi səfərlər həyata keçirilir. Xarici işlər naziri, yeni hökumətin üzvü olaraq da Mövlud bəy də Azərbaycana ilk belə səfərini həyata keçirdi. Bu səfər bilavasitə ikitərəfli əməkdaşlığın davam etdirilməsi, gündəlikdə duran məsələlərin müzakirə edilməsi və yeni prioritetlərimizin, hədəflərimizin müəyyən edilməsi xarakteri daşıyır. Mövlud bəyin öz həmkarı, xarici işlər naziri Elmar Məmmədیارovla keçirdiyi mətbuat konfransında qeyd etdiyi kimi, bunun ardınca Türkiyənin Böyük Millət Məclisinin sədrinin, müdafiə nazirinin və digərlərinin də səfərləri həyata keçiriləcək".

H.Hacıyev əlavə etdi ki, bu kimi səfərlər yalnız protokol xarakteri daşıyan səfərlər deyil: "Təbii ki, burada vacib rəmzi bir elementlər də var. O mənada ki, Azərbaycan dost və qardaş ölkədir. Yeni qurulan hökumətin üzvləri də ilk səfərlərini buraya edirlər. Amma eyni zamanda bu səfərlər də böyük bir məzmun daşıyır. O mənada ki, Türkiyədə qurulan yeni hökumətin prioritetləri, məramları var. Bu əsasda da dost və qardaş ölkə olaraq Azərbaycanla əməkdaşlığın yeni müstəvidə daha da inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli fərsətlər və imkanlar yaranır".

XİN rəsmisi onu da qeyd etdi ki, bu səfər hər hansı digər məsələlərlə bağlı deyildi: "Bu, Azərbaycan və Türkiyə dostluq və qarşılıqlı, strateji müttəfiqliyinə əsaslanan səfər idi. Məqsəd və məramımız bu əməkdaşlığı daha da dərinləşdirmək, inkişaf etdirmək idi".

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Amerika ilə İranın arasına girəkmi...

Ekspertlər hesab edir ki, arada qalib əzilməmək üçün vasitəçilik cəhdi etmək lazımdır



ABŞ-İran qarşılıqlı hər keçən gün dərinləşir. Son 3-4 gündə ABŞ prezidenti Donald Tramp İranı və onun prezidentini ən sərt formada hədələyib. Tramp davakar administrasiyasının köməyi ilə İrandakı hakimiyyəti dəyişmək istədiyini çəkinmədən dilə gətirir. Regiondakı vəziyyəti bölgə dövlətləri bacardıqca nəzarətdə saxlamağa çalışırlar. İranın antiterror sahəsində böyük xidmətləri var. İranın ABŞ tərəfindən terror dəstəkçisi elan edilməsi isə vəziyyəti daha da gərginləşdirib. Ekspertlər bildirir ki, gələcəkdə bu qarşılıqlı şiddətlənəcək, ümumiyyətlə, İranla müharibə regionda hər şeyi alt-üst edə bilər. Azərbaycanla həmsərhəd regionda və bilavasitə bizim qonşuluğumuzda belə bir qarşılıqlı meydana gəlməsinin Azərbaycanı da ciddi təsirlərinin olacağı riski böyükdür. Vaşinqtonun gündəmə gətirdiyi İran neytrallaşdırma planı ölkəmiz üçün məxsusi perspektiv vəd eləməklə yanaşı, baş verəcək hadisələrin mümkün siyasi gəlir-cıxarımı bir daha dəqiq hesablamaya zərurət yaradır. Bir sıra siyasətçilər və siyasi ekspertlər hesab edir ki, bölgədə vəziyyətin gərginləşməsinin Azərbaycan üçün riskləri var. Odur ki, Azərbaycana bu iki ölkə arasında münasibətlərin yumşalması gərəkdir. Bəs belə bir yumşalmanın baş verməsində Azərbaycanın köməyi, ABŞ-İran arasında vasitəçiliyi mümkündürmü?

Deputat Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanın yaxın qonşuluğunda olan İranla ABŞ-in münasibətləri həqiqətən kritik həddə çatmaqdadır. Regionda son dərəcə mürəkkəb vəziyyət formalaşmışdır. Azərbaycanın İranın qonşuluğunda yerləşən dövlətdir və ona görə də hadisələri kənar müşahidəçi statusunda izləmir. Baş verən proseslər dolayısı və ya birbaşa yolla Azərbaycana təsirsiz qalmaya bilər. Buna görə də Azərbaycan dövlətinin prosesləri diqqətlə analiz etməsi labüddür: "Azərbaycanın bu gün beynəlxalq aləmdə nüfuzu var və bu onun sayəsində baş verib ki, prezident İlham Əliyev müstəqil xarici siyasət həyata keçirir. Azərbaycan dövləti regionda yaranmış istənilən gərginliyin danışıqlar yolu ilə tənzimlənməsində maraqlıdır. Azərbaycanın bu sahədə çox yaxşı təcrübəsi də var. Rusiya və Türkiyə arasında bir neçə il öncə yaranmış gərginliyin tənzimlənməsində Azərbaycanın rolu hər kəsə bəllidir. Bakı son bir ildə ABŞ-la Rusiya, NATO ilə Rusiya generalitetinin görüş üçün ən münasib neytral məkən kimi seçdiyi məkən rolunu oynayıb. Dünyanın taleyinə təsir edə bilən danışıqlar məhz Bakıda keçirilib. Dediğim odur ki, Azərbaycanın yaxşı təcrübəsi var.

Azərbaycan prezidenti hələ 2006-cı ildə ABŞ-da səfəri zamanı bəyan etmişdi ki, Azərbaycan dövlətinin ərazisində hər hansı üçüncü dövlətin plasdarm kimi istifadə edib başqa bir dövlətə güc tətbiq etməsi qeyri-mümkündür, Azərbaycan buna imkan verməz. Bu, Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyidir. Azərbaycanın ABŞ-la strateji tərəfdaşlıq münasibətləri var. Eyni zamanda İranla da strateji tərəfdaşlıq münasibətlərimiz var. Azərbaycan tərəfi dəfələrlə sübut edib ki, onun siyasəti heç bir üçüncü tərəfi hədəfə almıyır. Azərbaycanın ABŞ-la əlaqələrinin inkişafı İran əleyhinə yönəlməyib. Eyni zamanda Azərbaycanın İranla münasibətlərinin inkişafı ABŞ əleyhinə deyil. Hər iki ölkənin paytaxtında bunu bilirlər. Azərbaycan ABŞ-la İran arasında qarşılıqlı dərindən anlaşmasını arzu etmir. Bu iki dövlət arasında münasibətlərin gərginlik məcrasından çıxması üçün öz imkanlarından istifadə edə bilər".

E.Nəsirov hesab edir ki, Azərbaycan İranla ABŞ arasında yaranmış gərginliyin beynəlxalq hüquq çərçivəsində həllində, eyni zamanda hadisələrin dramatikləşməsinin qarşısının alınması üçün beynəlxalq tədbirlərin görülməsində maraqlıdır. Vaşinqtonla Tehran arasında yaranmış gərginliyi də aradan qaldırmaq üçün eger tərəflər bunda maraqlı olsalar Azərbaycanın vasitəçilik imkanları unikaldir. Hadisələrin istənilən inkişaf ssenarisinə Azərbaycan hazır vəziyyətdə olmalıdır.

Bir sıra təşkilatların da dəstəyi ilə dünya ABŞ-İran münasibətlərinin sahmana salınması üçün səy göstərməlidir. Çünki baş verə biləcək müharibə nəinki region, hətta dünya üçün təhlükəli ola bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Əvvelki illərdə Qərbi ölkələrinin ölkəmizdəki səfirliklərinin, habelə beynəlxalq qurumların Azərbaycanın aparıcı müxalifət partiyaları ilə sıx əlaqələrinin olduğu açıq görünürdü. Tez-tez görüşlər keçirilir, əməkdaşlıq münasibətləri davam etdirilirdi.

Bir sözlə, müxalifətə müəyyən həddə qədər dəstək verilir, onlarla işləyirdilər. Bəzən hakimiyyət bu vəziyyəti diplomatik korpusa irad olaraq bildirir, müxalifəti isə Qərbin sifarişi ilə hərəkət etməkdə ittiham edirdi. Buna baxmayaraq, ənənəvi müxalifətə dəstək verildi, onunla işləyirdilər. Lakin son bir neçə ildir ki, Qərb-müxalifət dostluğu, əməkdaşlığı sanki dayanıb. Ona görə də "Qərb müxalifətlə işləməyi dayandırmaq, yoxsa bəlkə gizli əməkdaşlığa keçilib?" sualı son zamanların tez-tez səslənən suallarından birinə çevrilib.

AMİP-in beynəlxalq əlaqələr katibi, politoloq Elşən Mustafayev bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, həqiqətən də əvvəlki illərə baxanda həm səfirliklərin, həm də beynəlxalq

Qərb ənənəvi müxalifətlə əməkdaşlığı dayandırmaq - səbəb...

Elşən Mustafayev: "Bu çöküşdə səfirliklərin və beynəlxalq təşkilatların da rolu var"

təşkilatların siyasi partiyalarla əlaqələri çox zəifləyib. Əslində bu əlaqələrin hakim partiya ilə də azaldığı müşahidə edilir: "Mən bunu ancaq müxalifət partiyalarına aid etməmişəm. Eyni zamanda hakim partiya ilə də əlaqələr eyni səviyyəyə düşüb. Bunun da səbəbini ölkədəki siyasi partiyalar sisteminin sıradan çıxmaq həddinə qədər zəifləməsi və ictimai-siyasi proseslərə təsir imkanlarının azalması ilə əlaqələndirirəm. Bu çöküşdə hakimiyyətin si-

yasəti ilə eyni səviyyədə həmin səfirliklərin və beynəlxalq təşkilatların da rolu var. Belə ki, əvvəllər mütemadi görüşlər, fikir mübadilələri tez-tez olardı, hakim partiya daxil, ölkənin əsas partiyalarının nümayəndələrinin, gənclərinin iştirakı ilə çoxlu sayda tədbirlər keçirilirdi. Bunun nəticəsi idi ki, siyasətçilər arasında bir-birilərinə dözümlülük, müəyyən mənada qarşılıqlı hörmət mövcud idi. Sonradan səfirliklər və beynəlxalq təşkilat-

lar daha çox müəyyən QHT-lərlə, ictimai birliklərlə bu istiqamətdə işləməyə başladılar. Ancaq nəticə vətəndaş cəmiyyəti institutlarının inkişafına, demokratik dəyərlərin artmasına gətirib çıxarmadı, siyasi partiyalar isə küncə sıxışdırıldı. Mən bilmirəm nədən belə bir yol seçildi. Amma bunun yanlış olduğunu hesab edirəm, eyni zamanda düşünürəm ki, onlar da artıq bunu anlamamağa başlayıblar".

E.Mustafayev bir zaman-



lar Qərbin, diplomatik korpusun əlaqələrini sırf müxalifətə dəstək kimi dəyərləndirməyin əleyhinə olduğunu dedi: "Bu əlaqələr tək cəmiyyətə müxalifətlə qurulmamışdı. Çünki hakimiyyətə də sıx və işgüzar əlaqələr, görüşlər açıq və qapalı şəkildə həmişə olurdu və hər iki tərəf bundan məmnun idi. Lakin sonradan hər şey dəyişdi. Düşünürəm ki, bu gün müxalifət partiyaları ilə hər hansı ciddi gizli əlaqələr olsun. Mövcud olan əlaqələr göz qabağındadır.

O da ölkələrinin bayram tədbirlərinə hamı ilə birgə onların dəvət olunması, bir neçə səfirliyin nümayəndələrinin seyrək şəkildə azsaylı partiya funksionerləri ilə görüşlərindən ibarətdir. Məhz bu siyasətin nəticəsidir ki, siyasi partiyalar zəifləsə də narazı insanların sayında artım var və onların sabah kimlərin təsir altına düşə biləcəyini söyləmək isə hamı üçün çətinləşib".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Amerikanın Türkiyəyə F-35 satışını dayandırmasının gizlinləri

Elxan Şahinoğlu: "Kongresdə Türkiyə əleyhdarlığı çox güclüdür"

ABŞ Konqresinin hər iki palatası 2019-cu il üçün müdafiə xərcləri ilə bağlı qanun layihəsini təsdiq edib. Qanun layihəsində həmçinin yeni nəsil F-35 qırıcılarının Türkiyəyə satışının müvəqqəti olaraq dondurulduğu qeyd olunur.

Qərarda həmçinin qeyd olunur ki, qarşıdakı 90 gün ərzində ABŞ Müdafiə Nazirliyi Türkiyə-ABŞ münasibətlərinin vəziyyəti barədə hesabatı Konqresə təqdim etməlidir. Hazırkı əlaqələr hesabında Türkiyənin Rusiyadan alacağı S-400 Hava Hücumundan Müdafiə Sistemlərinin hərbi əməkdaşlıq əlaqələrinə təsiri və F-35 proqramından çıxarılmasının Amerika hərbi sənayesinə təsirləri analiz ediləcək.

Bu barədə verilən qərarda Türkiyənin Rusiya ilə hərbi əməkdaşlığı əsas götürülüb. Həmin əməkdaşlıq dayandırılacağı təqdirdə isə F-35-lərin göndəriləcəyi məqbul sayılıb. Ancaq ABŞ Müdafiə Nazirliyi bu mövqə-



ni bölüşür. Nazir Ceyms Mattis bu qanun qəbul olunmamışdan əvvəl Konqresə göndərdiyi məktubda qeyd olunur ki, belə bir addım atılmamalıdır. O, bunun F-35 istehsalı layihəsinə mənfi təsir göstərəcəyi ilə izah edib. Məktubda nazir qeyd edib ki, "hər nə qədər Türkiyənin avtoritar idarəçiliyə yönəlməsi, insan haqq və hüquqları ilə bağlı Konqresin narahatlığını an-

lasalar da, Türkiyənin F-35 layihəsindən çıxarılması istehsal prosesində sıxıntı yaradacaq".

Xatırladaq ki, Türkiyə dünyanın ən məşhur silah istehsalçısı olan "Lockheed Martin" şirkətinin həyata keçirdiyi "Müştərik Hücüm Proqramı" çərçivəsində 5-ci nəsil döyüş təyyarələri hesab olunan F-35 "Lightning II" layihəsinə 2002-ci ildə qoşulub. Ümu-

mi məbləği 25 milyard olan anlaşmaya əsasən F-35 qırıcılarının bəzi ehtiyat hissələri Türkiyədə istehsal olunacaq və Ankara 116 qırıcı alacaq. Layihənin şirkətinin saytında qeyd olunan məlumata əsasən, Türkiyə şirkətləri F-35-in ehtiyat hissələrinin istehsalından 12 milyard dollar gəlir əldə edəcək. Bu layihədə Türkiyənin ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN, AYESAŞ, Alp Havacılık, Türk Havacılık və Uzun Sanayii (TUSAŞ) kimi şirkətləri iştirak edir.

Ən müasir, 5-ci nəsil döyüş təyyarələri olan F-35-lər böyük maraqla qarşılanıb. 15, 4 metr, eni 10,7 metr olan döyüş təyyarələri 134 ton ağırlığında, 2200 kilometr uça bilir. F-35 qısa məsafəli qalxma-enmə, radara görünməzlik texnologiyası və bağlı hissələrdən silah sistemlərinin tətbiqi kimi xüsusiyyətlərə malikdir.

F-35 təyyarəsi 25 mm-lik GAU-22/A aviasiya topu, "havadan havaya", "havadan quruya" tipli raketlər, həmçinin ayrıca GBU-31JDAM, GBU32JDAM idarə olunan bombalarla təchiz edilib.

F-35-in mühərriki "Rolls-Royce" (Rolls-Royce) şirkətinin iştirakı ilə hazırlanıb. Nüvə silahı ilə təchiz

edilə bilər, 1,3 min kilometr məsafədən ballistik raketlərin atılmasını fikse etmək qabiliyyəti var.

Ancaq layihənin həddən artıq baha olması onunla bağlı tənqidlərə səbəb olur. Rusiya analoqu olan SU-57 F-35-dən 1,5 dəfə ucuzdur və daha mükəmməldir. Hər halda, bəzi iddialara görə. Hətta bir neçə dəfə Türkiyə mediası, görünür, hökumətdəki mənbələrə istinadən Ankaranın F-35 yerinə SU-57 ala biləcəyinə işarə edən yazılar dərc edib.

Su-57 səs sürətindən yüksək uçuş, qısa məsafəli qalxma-enmə, radara görünməzlik texnologiyaları, bağlı hissələrdən silah sistemlərinin tətbiqi ilə yanaşı yüksək manevr qabiliyyətinə malikdir.

Su-57 təyyarəsi 30 mm-lik 9-A1-4071K aviasiya topu, "havadan havaya" tipli mərmilər və KAB-500C idarə olunan hava bombaları ilə təchiz edilib. Su-57 hədəflərin növünə görə "havadan quruya" tipli mərmilərlə təchiz oluna bilər.

Su-57 təyyarəsi sürətləndiricilərdən istifadə etmədən səsədən yüksək sürətlə gedə bilər. "Kinjal" mərmiləri ilə təchiz oluna bilər və təyyarədə "ikinci elektron pilot" qabiliyyəti var.

ABŞ Konqresinin bu qərarı isə Türkiyədə gözlənilməyən əksinə olaraq, sakit qarşılanıb. Prezident Ərdoğan deyib ki, qərardan narahat deyillər: "Bizə prezident Trampın yazılı vədi var,

ona güvənirik. Bu ana qədər ABŞ-a müəyyən qədər vəsait ödənilib, iki F-35 alınıb. Hazırda da pilotlarımız ABŞ-da həmin təyyarənin uçuşunu öyrənirlər".

Ərdoğan bildirib ki, məsələni NATO tədbiri çərçivəsində Tramp müzakirə edəcək.

Siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu isə deyir ki, bu qərar iki ölkə münasibətlərini bir qədər də soyuqlaşdıracaq. Ekspertin sözlərinə görə, Ankara və Vaşinqtonun hökumətləri arasında ciddi problem olmasa da, Konqres bu münasibətlərə əngəl yaradır. E.Şahinoğluna görə, Gülənin verilməməsi münasibətləri daha da pisləşdirəcək: "Mənə elə gəlir ki, Amerika Konqresinin Türkiyəyə hərbi təyyarələrin satışını dayandırması ilə bağlı qanunu iki ölkə arasındakı soyuqluğu daha da artıracaq. Çünki rəsmi səviyyədə bu məsələ razılaşdırılmışdı. Konqresdə isə bilindi ki, Türkiyə əleyhdarlığı çox güclüdür. Və Konqres hər dəfə münasibətlərə maneə yaradır. Bu isə münasibətlərin normallaşmasını daha da çətinləşdirir. Baxmayaraq ki, iyunun əvvəlində razılığa gəldilər ki, Suriyada Vaşinqton və Ankara arasında əməkdaşlıq mövcuddur. Ancaq ümumilikdə əlaqələrdə soyuqluq var. Və bu məsələdə olduğu kimi, Gülənin verilməsinə də maneə olacaq".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ikinci, daha bir görüşü planlaşdırılır. Bu barədə Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmməd-yarov Bakıda türkiyəli həmkarı Mövlud Çavuşoğlu ilə keçirdiyi birgə mətbuat konfransında bildirib. Onun sözlərinə görə, sentyabrda belə bir görüş reallaşa bilər.



"Görüşün BMT Baş Məclisinin sessiyası çərçivəsində Nyu-Yorkda baş tutması mümkündür. Ancaq bundan tez də keçirilə bilər. Mən hər zaman demişəm ki, Azərbaycan tərəfi substantiv danışıqlara hazırdır", - deyərək nazir qeyd edib.

İki ölkə arasında ən yüksək səviyyəli görüşə gəldikdən Elmar Məmməd-yarov erməni tərəfinin bundan ötrü bir qədər vaxt istədiyini vurğulayıb: "Onlar bir az vaxt istədilər. İndiyədək aparılan danışıqlarda müzakirə olunan məsələləri, sənədləri öyrənmək istəyirlər".

Bu arada işğalçı tərəf Dağlıq Qarabağ məsələsində daha konstruktiv mövqə tutub müharibə riskini azaltmaq əvəzinə, Azərbaycanın ünvanına absurd hədəyən səs-ləndirməkdə davam edir. Separatçı rejim təmsilçisinin Mingəçevir Su Elektrik Stansiyasının (SES) hədəf alınma-

sı barədə sərəmsələməsi, həmçinin Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyanın "Biz müharibəyə hazırlaşırıq" açıqlaması bu qəbildəndir. Beləcə, düşmən tərəf həm bizdən vaxt istəyir, həm də hədələyir.

Təbii ki, düşmənin bu qəbildən ucuz, daha çox xofdan qaynaqlanan bəyanatları müstəsna olaraq daxili auditoriyaya - erməni ictimai rəyini sakitləşdirməyə, münaqişənin uzanmasından bezən erməniləri girov qismində saxlamağa, Paşinyanın heç vaxt reallaşmayacaq iqtisadi-siyasi islahatlar barədə vədlərini pərdələməyə hesablanıb.

Azərbaycan sözsüz ki, düşmən ölkə daxilində gedən prosesləri izləyir. Buna paralel, özünün hərbi və döyüş qabiliyyətini gücləndirməyə davam edir. İşğalçı ölkədən fərqli olaraq, ölkəmizin buna maliyyə imkanları çatır. Eyni zamanda düşmənin hədələri də cavabsız qalmır. Artıq Azər-



İşğalçının yeni məkri - atəşkəsi sülh bilib uzatmağa çalışır

Düşmən tərəf həm bizdən vaxt istəyir, həm də hədələyir; **hərbi ekspert:** "Ermənilər Azərbaycana qarşı tərribat törətmək üçün axtarışdadır..."

baycanın Müdafiə və Xarici İşlər nazirliklərindən sərt və adekvat reaksiyalar gəlib. Özü də bu, sadəcə, söz deyil. Azərbaycanın hərbi imkanları o səviyyədedir ki, vurulan cavab zərbələrinin nəticəsi olaraq, həqiqətən Ermənistan "əsrələr boyu həyatın olmadığı əraziyə" çevrilə bilər.

"Ermənilərin belə çıxışları, əsassız hədə-qorxuları daxili auditoriyaya hesablanıb". Bu sözləri Qarabağdakı erməni silahlı terrorçuların rəhbəri Levon Mnatsakanyanın ehtiyac yaranacağı təqdirdə Mingəçevir SES-ə zərbə endirə biləcəkləri haqqında açıqlamasına münasibət bildiren ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramaldanov deyib (axar.az).

Hərbi ekspert hesab edir ki, bu açıqlamanı verən şəxs heç Mingəçevir Su Elektrik Stansiyasını hədəf almaq və sıradan çıxarmaq üçün nə lazım olduğunu belə bilmir: "Digər tərəfdən, eğer bu gün Ermənistan və Qarabağdakı separatçı qüvvələr hansısa istiqamətdə Azərbaycana zərər vuracaqlarını bilsəydilər, bunu dərhal həyata keçirədi-

lər. Separatçı qüvvələri qorxu içində saxlayan rejimin yersiz vədlər verməsinin əsas səbəbi daxili auditoriyadan narahatlıqdır. Azərbaycanın keçirdiyi paraddan, hərbi təlimlərdən sonra Ermənistan əhalisi Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri haqqında tam məlumatlıdır və ordumuzun nəyə qadir olduğunu bilir. Ona görə də separatçı qüvvələr, hətta Ermənistanda da güc strukturlarının rəhbərləri bəzən yersiz, hədə-qorxu tipli vədlərlə öz əhalisini sakitləşdirmək istəyirlər".

Polkovnik vurğulayıb ki, parad zamanı Azərbaycanın Ali Baş Komandanı İlham Əliyev bütün dünyaya açıq şəkildə strateji hədəflərimizin Azərbaycan ordusunun nəzarəti altında olduğu mesajını verib: "Ali Baş Komandan bunu ordumuzun nümayiş etdirdiyi silahın, texnikanın qarşısında bəyan etdi. Bu gün Ermənistanın və erməni separatçı qüvvələrinin təlimlərə çıxartdığı silah-sursat 30-40 il bundan öncə istehsal olunub. Separatçı qüvvələr bu gün Mingəçevir Su Elektrik Stansiyasını hansı silahlarla hədəf alacaqlar? O silahı bir göstərsinlər, görək".

Polkovnikin sözlərinə görə, erməni separatçıları Azərbaycana qarşı tərribat törətmək üçün axtarışdadır: "Son Qazax hadisələri və Qazaxda ələ keçirilən erməni hərbcinin etirafları bunu bir daha sübut edir. Onların bu tərribatlarının qarşısını məhz Azərbaycan ordusu alır. Bu gün cəbhə bölgəsində və təmas xəttində söz sahibi bizik. Ermənistan ordusu heç vaxt Azərbaycan ordusu ilə müqayisə edilə bilməz. Ermənistan ordusunun Azərbaycan ordusuna çatma imkanları da həddindən artıq azdır".

Hərbi ekspert əlavə edib ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və müdafiə naziri David Tonoyanın öz oğullarını Qarabağa göndərməsi də populizmdir: "Populizmlə ordu qurulmaz, inkişaf etməz. Bütçəsi olmayan, korrupsiya içində boğulan, Rusiyanın verdiyi bir neçə milyonluq köhnə, ianə silahların ümidinə qalan Ermənistan ordusu səngərdə durmağa əsgər tapmır, əvəzində populizmi davam etdirir. Azərbaycan hədələmir, aprel savaşında və bu il Günnüt əməliyyatında olduğu kimi, vaxtı çatdıqca sözünü deyir".

Hərbi ekspert əlbəttə ki, ərazilərimizin "addım-addım" taktikası üzrə azad edilməsinə işarə vurur. Düşmən tərəf artıq fərqi olmalıdır ki, Azərbaycan işğal rejiminə, mövcud status-kvo-ya sonsuzadək dözmək, seyrçi qalmaq niyyətində deyil. Azərbaycan aldığı müasir, bahalı döyüş sistemlərini vitrinde qoyub paslatmağa da hazırlaşmır. Sülh danışıqları yenə nəticə verməzsə, bu silahlar günün birində mütləq işə düşəcəkdir.

Müharibəni önləməyin tək yolu isə Ermənistanın sülh danışıqlarını imitasiya etməsi yox, konstruktiv və real sülh müzakirələridir. Ən əsası, İrəvan işğal altındakı Azərbaycan torpaqlarını alver predmetinə çevirmək taktikasından imtina etməlidir. Çünki Azərbaycan heç vaxt öz torpaqlarını öz torpaqlarına (Dağlıq Qarabağa) dəyişmək üzərində qurulan "sülh anlaşması"na razı olmayacaq. Bunu hamıdan yaxşı ələ ermənilər bilir. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin təbircə desək, ərazilərimizdə ikinci saxta erməni dövlətinin qurulacağını gözəyənler boşuna gözəyirlər...



Erməni ordusu daha bir itki verdi

Ermənistan ordusunun müqavilə əsasında xidmət göstərən hərbcisi Jora Petrosyan xidmət zamanı oldu silahla güllələnərək öldürülüb. Musavat.com Ermənistan KİV-inə istinadən xəbər verir ki, məlumatı istintaq komitəsinin mətbuat xidməti yayıb.

Hadisənin səbəbi araşdırılır. Faktla bağlı cinayət işi açılıb.

“Bizim ölkə dialoq və əməkdaşlığa açıqdır”

“Jara” festivalının Təşkilat Komitəsi rusiyalı müğənni Zaranın tədbirdə iştirakına münasibət bildirib



“Biz tolerant və qonaqpərvər ölkənin nümayəndələri kimi ona “Jara-2018” beynəlxalq festivala gəlmək imkanı yaratdıq”.

“Jara” festivalının Təşkilat Komitəsi Rusiyanın əməkdar artisti Zaranın tədbirdə iştirakına münasibət bildirib.

Təşkilat Komitəsindən APA-ya bildirilib ki, mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoq Azərbaycan dövlətinin siyasətinin vacib tərkib hissələrindən biridir.

“Bu barədə dəfələrlə ən yüksək səviyyədə bildirilib. Bizim ölkə dialoq və əməkdaşlığa açıqdır, müxtəlif millətləri və mədəniyyətləri təmsil edən insanları birləşdirən meydançadır. Məlumdur ki, incəsənətlə idman siyasətdən kənar sahələrdə, onlar insanları yaxınlaşdırır, konsolidasiya edir. Bu münasibətlə ölkəmizdə “Avroviziya” mahnı müsabiqəsi, ilk Avropa Oyunları, İslam Həmrəyliyi Oyunları və digər tədbirlərin keçirildiyini xatırlatmaq kifayətdir. “Jara” festivalı bu sıradada öz layiqli yerini tutub və artıq üçüncü dəfədir paytaxtımızda müxtəlif millətlərin nümayəndələri olan Rusiya şou-biznesinin ulduzlarını toplayır. Milliyyətə kürd olan müğənni Zara özü ölkəmizə gəlmək istədiyini dilə gətirib. O bizim qədim mədəniyyətimiz, zəngin tarix və adət-ənənələrimizlə tanış olmaq istəyir. Biz də tolerant və qonaqpərvər ölkənin nümayəndələri kimi ona “Jara-2018” beynəlxalq festivala gəlmək imkanı yaratdıq”, - deyir festivalın təşkilat komitəsinin bəyanatında vurğulanıb.



Azərbaycan neftinin 1 bareli 75 dolları ötüb

CIF bazisi üzrə İtaliyanın Augusta limanı şərtləri ilə Azərbaycanın yüngül neftinin qiyməti iyulun 23-də 75,22 dollar/barel təşkil edib ki, bu da ötən həftənin cümə gününə olan göstəricidən 1,1 dollar dollar/barel çoxdur. Bu barədə “Trend”ə ölkənin neft-qaz bazarındakı mənbə bildirib.

FOB bazisi üzrə Türkiyənin Ceyhan limanında Azərbaycanın yüngül neftinin qiyməti iyulun 23-də 74,42 dollar/barel təşkil edib ki, bu da əvvəlki qiymətdən 1,1 dollar/barel çoxdur.

Novorossiysk limanından yüklənən URALS neftinin qiyməti iyulun 23-də 70,91 dollar/barel təşkil edib ki, bu da Trend-ə görə, əvvəlki qiymətdən 1,07 dollar/barel çoxdur.

Şimal dənizindən hasil edilən “Brent Dated” etalon növü neftin qiyməti isə iyulun 23-də 73,62 dollar/barel təşkil edib. Bu, əvvəlki qiymətdən 1,46 dollar/barel çoxdur.

İyulun 23-ü Ağdamın işğal günü idi. Bəzi televiziya kanalları belə bir ağır gündə efişə çal-çağır, şou verilişlərini davam etdirdilər. Bu ilk deyil, hər il erməni əsgərləri tərəfindən işğal olunmuş rayonlarımızın ildönümündə vəziyyət belə olur. Hər dəfə televiziya-ların bu davranışı sosial şəbəkələrdə qınanıb tənqid edilsə də, dəyişən heç nə yoxdur.

Zəngilan rayonu 188 şəhid verib. 35 min nəfərə yaxın rayon sakini hazırda məcburi köçkün kimi Azərbaycanın ən müxtəlif bölgələrində məskunlaşıb.

Qarabağ döyüşlərində ən çox itkini isə Ağdam verib. Rayon uğrunda gedən hərbi əməliyyatlarda 7 mindən yuxarı insan şəhid olub.

Olmaz ki, minlərlə insanın uğuruna can verdiyi bu torpaqlar işğal olunan gün televi-

zində konsertlər verildi, şənliklər, toylar keçirildi. 2001-ci ildə biz QAT olaraq bu vəziyyəti aradan qaldırmaq üçün tədbirlər həyata keçirdik. Bir işğal plakati hazırladıq, orada işğal tarixlərini göstərdik, həmin plakatları geniş yaydıq, bu gün də hər yerdə var. Xüsusilə televiziyalara verdik, TV-lər, xüsusilə ANS bizə geniş dəstək verdi. Bir çox konsert zallarını, sarayları gəzdik, reydlər

olub, ciddi mexanizm hazırlamaq istəyirik ki, bir dəne də televiziya bundan sonra bu cür qələtlərə yol verməsin”.

Azərbaycanın tanınmış jurnalisti, teletənqidçi Qulu Məhərrəmli hesab edir ki, televiziya cəmiyyətin dərdləri ilə yaşamalıdır: “Televiziya cəmiyyət həyatı ilə, yaşadığımız günə bağlı olan hadisədir. Ona görə də TV-lər bu cəmiyyətin qayğı və dərdləri ilə yaşamalıdır. Əgər

Rayonların işğal günlərində tv-lər çal-çağır dayandırmalıdır...

Qulu Məhərrəmli: “Televiziya kanalları cəmiyyətin qayğı və dərdləri ilə yaşamalıdır”

Ermənilərin torpaqlarımızı işğalı nəticəsində Azərbaycan tərəfindən 20 min insan həyatını itirib, 50 min nəfər şikəst olub, 486 nəfər isə itkin düşüb.

18 may 1992-ci ildə Laçının ermənilər tərəfindən işğal olunması nəticəsində 264 nəfər şəhid olub, 65 nəfər girov götürülüb, 103 nəfər isə əlil olub.

Kəlbəcərin işğalı nəticəsində 53 min 340 nəfər adam qovulmuş, 511 dinc əhali öldürülüb, 321 nəfər isə əsir götürülüb və itkin düşüb.

Füzuli rayonu müharibədə 1100-dən çox şəhid verib, 1450 rayon sakini əlil olub.

Cəbrayıl rayonundan 351 nəfər şəhid olub.

Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə 230 nəfər şəhid olub ki, onlardan da 12 nəfəri Milli Qəhrəman adına layiq görülüb.



ziyalar insanların həssaslığını nəzərə alıb, əyləncəli verilişləri bir günlük də olsa, dayandırsınlar?

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı uzun illər bu istiqamətdə mübarizə aparıb: “Vaxtilə çox bəyazçı vəziyyət idi. İşğal gün-

apardıq, çoxlu sayda konsertlərin, o cümlədən xarici artistlərin konsertlərinin təxirə salınmasına nail olduq. İndi bu problem yenidən ortaya çıxıb. Görünür, erməni mərkəzlərinin sifarişini yerinə yetirirlər. Biz yaxın vaxtda bu məsələ ilə yenidən məşğul

bir TV cəmiyyətin havasından uzaq düşürsə, onun ritm və düşüncələrini ifadə edə bilmirsə, auditoriya həmin telekanaldan üz döndərir. Bu mənada mən hesab edirəm ki, işğal günləri ilə bağlı telekanalların ayrıca, düşünül-müş, fərqli proqramı olmalıdır. Niyə? Çünki işğal deyilən təzahür insanlarda həmişə bəd ovqat yaradır. Ona görə də TV-lərin ənənəvi bayağı verilişləri bu anda daha ciddi çıxıcı yaradır. Bax belə reaksiya ilə üzlənmək üçün ağıllı TV rəhbəri işğal günü üçün xüsusi proqram tərtib edir. Təbii ki, bu proqramı əyləncəyə və şit verilişlərə yer verilmir. Söhbət tam hüznü ovqatdan da getmir, sadəcə, tamaşaçı marağının nəzərə alınmasından gedir”.

Q Ləman MUSTAFAQIZI, “Yeni Müsavat”

Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi torpaq alacaq

Nazirlər Kabinetinə də hesabat verəcək

Nazirlər Kabineti iki yolun tikintisi ilə bağlı torpaqların alınmasını həyata keçirəcək qurumu müəyyənləşdirib. Qurumun qəbul etdiyi qərarla hər iki halda tikinti ərazisinə düşən torpaqları Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi alacaq.

Nazirlər Kabinetinin qərarından aydın olur ki, Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi Ədliyyə Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi ilə razılaşdırmaqla “Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi yeni avtomobil yolunun tikintisi” layihəsi çərçivəsində



torpaqların alınması üçün tək-liflə çıxış edib. Bu təklifi müs-bət dəyərləndirən Nazirlər Kabineti agentliyə tapşırır ki, alınan torpağın, həmçinin hə-min torpağın hər bir mülkiy-yyətçisinə məxsus hissələri-

nin və onlarla birlikdə alına-caq digər əmlakın qiymətlən-dirilməsi üçün qiymətləndir-mə komissiyası yaratsın. Yol tikintisi layihəsi altına düş-ən alınan daşınmaz əmlakın dövlət ehtiyacları üçün alın-

masının “Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün 2 alınması haqqında” Qanunun tələblərinə uyğun həyata keçirilməsi təmin olunmalıdır. Agentlik yol tikintisi layihəsi altına düş-ən alınan daşınmaz əmlak və alınmanın təsirinə məruz qalan şəxslər, onlara ödənilmiş kompensasiyanın məbləğləri barədə məlumatı altı ayda ən azı bir dəfə Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidir.

Agentlik həmçinin Bakı şəhəri ərazisində Ziya Bünyadov prospekti ilə Balaxanı-Binəqədi avtomobil yolunu birləşdirən ümumşəhər əhəmiyyətli yeni avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə 2018-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsait çərçivəsində həmin avtomobil yolunun layihəsi altına düşən torpaq sahələrinin alınmasını həyata keçirəcək.

Q DÜNYA, “Yeni Müsavat”

Hər il onlarla qadın Türkiyəyə vətəndaşı ilə ailə qurur və sayları durmadan artır. Belə ki, 2015-ci ilin statistikasına görə, türkiyəli kişilərlə evlənən azərbaycanlı qadınların sayı 1653 nəfər olub. 2017-ci ilin statistikasına görə isə türkiyəli kişilərlə evlənən azərbaycanlı xanımların sayı 2790, Türkiyə qızlarının ələ getirdiyi azərbaycanlı kişilərin sayı isə 118 nəfər təşkil edib. Türkiyənin Statistika Təşkilatının məlumatına əsasən, ötən il Türkiyə vətəndaşlarının əcnəbilərlə nikahlarının sayına görə azərbaycanlı qadınlar ikinci yerdə durur.

Rahim iyulun 24-də avtomobilində gələrkən Saibəyə səkkiz dəfə atəş açıb və onu maşından ataraq, hadisə yerindən qaçıb. Saibə Yüksəlir xəstəxanaya çatdırılsa da, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb (oxu.az).

İyunun 14-də də Türkiyənin İqdir bölgəsində azərbaycanlı qadın qeyri-rəsmi nikahda olduğu kişi tərəfindən öldürülmüşdü. Vilayətin Şıracı kəndində 35 yaşlı Taner Parlarla birgə yaşadığı Hicran Hüseynova arasında naməlum səbəbdən mübahisə yaşanıb. Nəticədə Taner

dikdən sonra aralarında münasibət soyumağa başlayıb. Subay qayını hərbi xidmətdən gələndən sonra isə Səadət faciası başlayıb. Deyir, qayının mənə gözü düşdü, ərimə dedim, inanmadı. Mübahisə məhkəməyə qədər gedir və onlar boşanırlar. Uşaqlar atasında qalır. Boşansa da ərinin təzyiqindən canını qurtara bilməyən Səadət günlərin birində işdən çıxıb evə gələrkən yolda keçmiş həyat yoldaşı tərəfindən bıçaqlanır. Xoşbəxtlikdən zərbələr ölümcül olmur. Bir

alyyəti dövründə bir neçə dəfə olub ki, Türkiyədə imam nikahı ilə yaşamış azərbaycanlı qadını bizə müraciət edib. Sonuncusu bir neçə ay əvvəl olmuşdu. Ana türkiyəli kişi ilə nişanlanmışdı, qızını da orada ələ vermişdi. Əvvəl razılıq olmuşdu, ya olmamışdı, bilmirəm, amma sonradan qız Türkiyə vətəndaşı ilə evlilikdən imtina etmişdi. Anasının sözündən çıxdığına görə ana qızından imtina etmişdi, qız da Azərbaycana qayıdanda bizim sığınacağa gəlmişdi. Bu il 6 ayı ərzində sığınacağa 2 nəfər müraciət

DİM ixtisas seçimi ilə əlaqədar abituriyentlərə və valideynlərə müraciət etdi

"Bu işi yalnız kommersiya məqsədilə gören müəyyən qrup insanların vədlərinə inanmayın"



Dövlət İmtahan Mərkəzi ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ixtisas seçimi ilə əlaqədar abituriyentlər və onların valideynlərinə müraciət edib.

Mərkəzdən "Report"a verilən məlumata görə, son günlər sosial şəbəkələrdə aparılan monitorinqlər göstərir ki, bəzi insanlar abituriyentlər və onların valideynlərinin etibarından sui istifadə edib özlərini reklam etməklə ödəniş müqabilində ixtisas seçimlərinin onlar tərəfindən həyata keçirilməsi ilə bağlı çağırışlar edirlər.

DİM abituriyentlərə və onların valideynlərinə tövsiyə edib ki, diqqətli olsunlar və bu işi yalnız kommersiya məqsədilə gören müəyyən qrup insanların vədlərinə inanmasınlar: "İxtisas seçimi mərkəzin rəsmi saytı vasitəsilə elektron qaydada aparılır və texniki cəhətdən bu prosesi həyata keçirmək çox sadədir. Proqram təminatı ələ qurulub ki, sizin səhv etmək ehtimalınız yoxdur və ərizəni yadda saxla düyməsini basdıqda səhv və onun mahiyyəti barədə xəbərdarlıq edilir.

DİM tərəfindən abituriyentlərə kömək etmək məqsədilə I-IV ixtisas qrupları üzrə "İxtisas seçimi zamanı nələrlə diqqət yetirməli" adlı vəsaitlər də nəşr edilib. İyulun 26-da II və III ixtisas qrupları üzrə keçiriləcək imtahanların nəticələri elan olunduqdan sonra isə müvafiq qruplar üzrə kitabçalar nəşr olunacaq. Bu kitabçalarda müsabiqə şərtləri, ixtisas qrupları üzrə plan yerləri, müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin imtahan nəticələrinin bal intervalları üzrə paylanması və s. məlumatlar öz əksini tapıb. "Abituriyent" jurnalının 4 sayılı buraxılışında "Abituriyentin elektron ixtisas seçimi ərizəsi"nin doldurulma qaydası, qəbul aparılan ixtisaslar, plan yerləri, 2 sayılı buraxılışında isə ötən ilin tələbə qəbulu müsabiqəsində ayrı-ayrı ixtisaslar üzrə formalaşmış keçid balları dərc olunub. Keçid ballarını da nəzərə almaq seçimin uğurlu olmasına müsbət təsir göstərə bilər.

Həmçinin Dövlət İmtahan Mərkəzinin regional bölmələrində, Azərbaycan Universiteti və Qərbi Kaspi Universitetində abituriyentlərə ixtisas seçimi ilə əlaqədar kömək etmək məqsədilə ödənişsiz əsaslarla fəaliyyət göstərən "Abituriyent Məsləhət Mərkəzləri"ndə də müraciət əldə etmək mümkündür. "Məsləhət mərkəzləri"ndə xüsusi treninq keçmiş əməkdaşlar abituriyentlərə tələbə qəbulu qaydaları, "Abituriyentin elektron ixtisas seçimi ərizəsi"nin doldurulma və təsdiq edilməsi qaydası, müsabiqə şərtləri, ixtisas seçimi zamanı diqqət yetirilməli olan vacib məsələlər və s. haqqında ödənişsiz köməklik göstərirlər.

Bildirilib ki, bundan əlavə, iyulun 30-da DİM-in əməkdaşları tərəfindən mərkəzin instagram və facebook səhifələrində ixtisas seçimi zamanı diqqət yetirilməli olan məsələlər haqqında canlı yayım ediləcək, abituriyentlərin sualları cavablandırılacaq.

Xatırladaq ki, ixtisas seçimi iyulun 30-dan avqustun 13-dək internet vasitəsilə aparılacaq.

mi nikaha girsinlər: "Rəsmi nikah hüquqi təminat yaradır. Öldürmək məsələsinə gəlincə, öldürəcək adam rəsmi nikahda da öldürə bilər. Cəza hər zaman mümkündür ki, olsun. Hüquqi təminat baxımından rəsmi nikahda olan kişilərin boşanması ilə dini nikahda olan adamların boşanması arasında uçurum qədər fərq var".

□ **Ləman MUSTAFAQIZI,**
"Yeni Məsəvat"

Türkiyədə öldürülən azərbaycanlı qadınlar - ilginç faktlar

Qardaş ölkədə ailə quran xanımların qətlə yetirilməsi halları artır; ekspert "imam nikahı"na aldanmamağı tövsiyə edir



Bununla yanaşı, qardaş ölkədə öldürülən, işgəncələrə məruz qalan azərbaycanlı xanımlar da çoxalıb.

3 gün öncə Türkiyədə - Konyada 50 yaşlı Azərbaycan əsilli Saibə Yüksəlir adlı qadın 4 il birlikdə yaşadığı evli sevgilisi, 46 yaşlı kolleksiyaçı Rahim A. tərəfindən öldürülüb. Hadisə səhər saatlarında Karatay rayonunun Fevzi Çakmak məhəlləsində baş verib.

Üç uşaq anası və həyat yoldaşından boşanmış Saibə Rahimin iş yerinə gəlib. O, sevgilisindən arvadını boşamağı tələb edib. Bu zaman tərəflər arasında mübahisə düşüb və hadisə yerinə polis çağırılıb. Cütlük bir-birindən şikayətçi olmadığını bildirib.

Parlar silahı ilə H. Hüseynovanın başından vuraraq öldürmüşdü. Cinayəti törətmiş T. Parların rəsmi nikahda olduğu arvadından 3, H. Hüseynovadan isə 2 uşağı var.

Daha bir azərbaycanlı qadın 33 yaşlı Türkay İsayeva bu ilin aprel ayında Türkiyənin Dənizli bölgəsinin Pammukkale ilçəsində qaldığı mənşildə döyülərək öldürülmüşdü. Azərbaycan vətəndaşı, 2 uşaq anası olan T. İsayevanın meyiti qonşuları tərəfindən aşkarlanmışdı...

Ötən il "Təmiz dünya" qadın sığınacağına Səadət adlı qadın müraciət etmişdi. 19 yaşında xalası ilə Türkiyəyə köçən Səadət orada Türkiyə vətəndaşı ilə ailə qurub. 2 qızı dünyaya gəl-

qədən sonra Səadət çayçı işlədiyi yerdə başqa bir Türkiyə vətəndaşı ilə tanış olur və imam nikahı ilə 5 ay yaşayır. Boşandıqdan sonra Türkiyə vətəndaşlığı olmadığı üçün məcbur polisə təslim olur və Bakıya qayıdır. Bu zaman Səadət imam nikahı ilə yaşadığı kişidən hamillə idi. Azərbaycana qayıdanda qalmaq yeri olmadığından qadın sığınacağına müraciət edir.

"Təmiz Dünya" İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalovanın sözlərinə görə, imam nikahında yaşayan azərbaycanlı qadınların Türkiyədəki vəziyyəti qanunvericilik baxımından yaxşı olmur: "Miqrasiya və s. qaydaları pozulur. Sığınacağın fə-

edib".

M. Zeynalova onu da qeyd edir ki, Türkiyədəki qadın sığınacaqları ilə əməkdaşlıq edirlər: "Türkiyədəki qadın sığınacaqlarına azərbaycanlı qadın gələndə bizə məlumat verirlər. Azərbaycana qayıtmaq istəyən olanda əlaqələndiririk, həmin qadınlar ölkəyə gələndə "Təmiz Dünya"ya müraciət edirlər".

Bu hələ rəsmi nikaha gərənlərin statistikasındır. Səadət kimi imam nikahında yaşayan azərbaycanlı qadınların sayı daha çoxdur. Nikahların sayı artdıqca Türkiyədə öldürülən qadınların da sayı artır.

Hüquqşünas Ələsgər Məmmədli ailə-məişət zəminində zorakılığın daha çox mədəniyyət səviyyəsinin aşağı olmasından asılı olduğunu deyir: "Xüsusən də Türkiyənin bəlli bölgələrində, daha dəqiq desək, aşirət mədəniyyətinin qalıqlarının çox olması ilə bağlıdır. İnanmıram ki, bu, sırf Azərbaycandan gələn, yaxud başqa yerdən gələn qadınlara qarşı törədilir. Bu, Türkiyənin öz vətəndaşları üçün də ayrı-ayrı bölgələrdə problemdir. Boşanan zaman məhkəmədə, küçədə hər kəsin gözü qarşısında, yaxud təqib olunub öldürülən Türkiyə vətəndaşları qadınlar çoxdur. Bu, hansısa mental cinayətlərlə bağlı məsələdir. Amma bu bir reallıqdır ki, qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada nikahın pozulması zamanı Türkiyə mədəni qanunları imkan verir ki, tərəflərin hüquqları qorunsun. Xüsusilə də qadınlar nafaqa ala bilsin. Qadın az təminatlıdırsa, bu nafaqa onun sonrakı həyatında daha rahat, eyni zamanda təhlükəsiz yaşamasına təminat verir. İmam nikahının isə heç bir hüquqi təminatı yoxdur".

Hüquqşünasdan Türkiyə vətəndaşları ilə ailə qurmuş azərbaycanlı xanımlara məsləhət edir ki, mütləq rəs-

21 il həbs cəzası almış dələduz yenidən hakim qarşısında



Süpürgəçi qadını vurub öldürən şəxs həbs edildi

Süpürgəçi qadını "KamAZ"la vurub öldürən sürücünün məhkəməsi başa çatıb. Dünyasını dəyişən süpürgəçinin və övladlarının fotosu uzun müddət sosial şəbəkələrdə və mətbuatda müzakirə mövzusu idi.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində süpürgəçi qadını vurub öldürən "KamAZ" markalı avtomobilin sürücüsü Zaur Musayevin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası yekunlaşıb.

Hakim Ənvər Seyidovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub. Hökmə əsasən, X.Musayev 8 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Zaur Hüseynov barəsində polis nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri dəyişdirilib və o, məhkəmə zalında həbs edilib. Xatırladaq ki, hadisə bu il martın 27-də saat 18 radələrində Sabunçu rayonunun Sabunçu qəsəbəsində qeyd alınıb.

"KamAZ" markalı avtomobil yolu keçən paytaxt sakini, süpürgəçi Cəmilə Salahovanı vurub və nəticədə piyada hadisə yerində ölüb.

Hadisəni törədən sürücü - Bakı şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Z.Musayev saxlanılıb. Onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 263-1.3-cü (yol hərəkəti və ya nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarını sərxoş halda və ya nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququ olmayan şəxs tərəfindən pozma, eyni əməllər ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

□ **İlkin MURADOV**
Musavat.com

İsmayılıda otlaq sahəsində kişi meyiti tapıldı

İsmayılı rayonu Namazgah kəndinin ərazisində naməlum kişi meyiti tapılıb. APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, Namazgah kəndində yaşayan Atayev Elşad İkrəm oğlu və Babayev Elməddin Əfqan oğlu xırdabuynuzlu heyvanları Namazgah və Bağlı kəndləri ərazisində otarmağa apararkən orada çürümüş insan meyiti görüblər və bu barədə dərhal polis şöbəsinə məlumat veriblər.

İsmayılı Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları meyit olduğu yerə gəliblər. Meyiti tapılan şəxsin kimliyi məlum deyil. Onun hansı səbəbdən öldüyünü müəyyən etmək üçün meyit Respublika Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin İsmayılı rayon şöbəsinə təhvil verilib. İlkin məlumata görə, meyit açıq havada qaldığına görə hissələrə bölünüb və tanınmaz hala düşüb. Həmin insanın təxminən iki il əvvəl öldüyü ehtimal edilir.

Faktla bağlı İsmayılı Rayon Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılır.

363 nəfər qadağan olunmuş yerlərdə siqaret çəkdiyi üçün cərimələnib

363 nəfər qadağan olunmuş yerlərdə siqaret çəkdiyi üçün cərimələnib. Daxili İşlər Nazirliyindən musavat.com-a verilən məlumata görə, 2018-ci ilin 6 ayı ərzində respublikanın şəhər, rayon polis orqanları tərəfindən keçirilmiş tədbirlər nəticəsində "Tütün məmulatlarından istifadənin məhdudlaşdırılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qadağan edilmiş yerlərdə tütün çəkdiklərinə görə 363 şəxs İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 212.1-ci və 306.4-cü maddələrinə əsasən inzibati məsuliyyətə cəlb olunub.

Onlara tətbiq edilmiş cərimələr 11 205 manat təşkil edib. Bu istiqamətdə tədbirlər davam etdirilir.



Bir evi bir neçə nəfərə satan vəzifəli şəxslərin yeni məhkəməsi başladı

Bakıda vətəndaşlara qarşı dələduzluq etməkdə təqsirləndirilən tikinti şirkətinin vəzifəli şəxslərinin daha bir məhkəməsi başlayıb. Onlar bu dəfə də bir evi bir neçə nəfərə satmaqda ittiham ediliblər.

Musavat.com xəbər verir ki, bu dəfə də həmin şəxslərin işinə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində baxılır.

Onlar dələduzluqda təqsirləndirilən Çingiz Məmmədov və İsa Məmmədovdur.

Məhkəmənin hazırlıq iclası hakim Azad Məcidovun sədrliyi ilə keçirilib. Baxış iclası avqustun 1-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, hər iki şəxs "İdeal-V" tikinti şirkətinin vəzifəli şəxsləridir.

Onlar barəsində Baş Prokuror Yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə cinayət işi açılmışdı.

Baş Prokurorluğun məlumatına görə, istintaq zamanı şirkətin direktoru Çingiz Məmmədov həmin vəzifədə işləyərkən şirkətin təsisçisi və faktiki rəhbəri İsa Məmmədovla qabaqcadan əlbir olub cinayət əlaqəsinə girərək qulluq mövqeyindən istifadə edib rəsmi sənədlərə bilə-bilə yalan məlumatlar daxil ediblər.

Onlar cəmiyyət tərəfindən Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, D.Əliyeva küçəsi 717-ci məhəllədə inşa olunmuş çoxmərtəbəli yaşayış bi-

nasında mənzilləri təkrarən ayrı-ayrı şəxslərə sataraq 3 milyon 206 min 310 manat məbləğində özgə əmlakını aldatma və etibardan sui-istifadə etməklə ələ keçirmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Onlar Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2 (külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq), 308.2 (ağır nəticələrə səbəb olan vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunmaqla vətəndaşlara vurulmuş ziyanın ödənilməsi barədə dəfələrlə xəbərdarlıq edilmələrinə baxmayaraq, bundan yayındıqlarından barələrində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Bundan əvvəlki məhkəmənin hökmü isə Çingiz Məmmədov 10 il, İsa Məmmədov isə 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər.

Bu dəfə də eyni dələduzluq eməli üzrə ayrı-ayrı şəxslərin şikayəti əsasında məhkəmə iclası başlayıb.

□ **İ.MURADOV**
Musavat.com

Gəlinini öldürən kişi 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edildi

Gəlinini qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən şəxsin məhkəməsi davam etdirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən Seyidmalik Məmmədovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. Hakim Mirzə Xankişiyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub. Hökmə əsasən S.Məmmədov 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Xatırladaq ki, dəhşətli qətl hadisəsi öten il baş verib. Seyidmalik Məmmədov gəlinini qətlə yetirib. 1958-ci il təvəllüdü Məmmədov Seyidmalik Məzahir oğlu polisə özü təslim olub.

İlkin araşdırmalardan sonra məlum olub ki, S.Məmmədov gəlinini qısqanclıq zəminində öldürüb. Məlumatla görə, S.Məmmədov hadisədən bir neçə gün əvvəl həyətdəki hamamda gəlinini qonşuluqda yaşayan şəxslə tutub. S.Məmmədov onlara Maştağa ni tərk etmələrini, yoxsa onları öldürəcəyini deyib. O, məsələni oğlundan gizli saxlayıb.

Həmin hadisədən sonra qonşuluqda yaşayan şəxs Bakını tərk edib. Gəlini isə əvvəlki kimi həyətdəki evdə yaşamağa davam edib. Seyidmalik Məmmədov bir neçə dəfə gəlininə çıxıb getməsinə, onun həyat yoldaşına xəyanət etməsindən sonra burada yaşamasının düzgün olmadığını desə də, qadın buna əhəmiyyət verməyib. Əsəblərinə hakim ola bilməyən kişi tufənglə gəlinini güllələyərək öldürüb.

□ **İ.MURADOV**
Musavat.com

Azərbaycanda traktorların gecə vaxtı magistral yollarda hərəkəti qadağan edilir

"Mayın 1-dən bu günə qədər kənd təsərrüfatı texnikalarının iş-tirəkli ilə 13 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Bu qəzalar nəticəsində 10 nəfər ölüb, 22 nəfər yaralanıb".

"Report" xəbər verir ki, bunu Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin Yol Patrul Xidmətinin rəisi Kamran Əliyev bildirib.

Onun sözlərinə görə, kənd təsərrüfatı texnikalarının magistralda qoşqularla hərəkət etməsi ciddi təhlükə yaradır: "Təsəvvür edin ki, traktor hərəkət edir, arxasında da kotan. Gecə vaxtı belə hallarda arxadan gələn digər nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü yalnız traktorunu görür. Ona görə də yol qəzaları baş verir".

K.Əliyev qeyd edib ki, digər bir problem də traktorların qoşqularında sənişin daşınması ilə bağlıdır. O bildirib ki, qanunvericiliyə əsasən, traktorların qoşqularında sənişin daşımaq qadağandır: "Bir müddət əvvəl traktorun aşması nəticəsində neçə nəfər həyatını itirdi. Bu baxımdan təhlükəsizlik məsələlərinə ciddi nəzarət olunmalıdır".

K.Əliyevin sözlərinə görə, DYP rəhbərliyi traktorların və digər kənd təsərrüfatı texnikalarının gecə vaxtında magistral yollarda hərəkətinin qadağan edilməsi ilə bağlı tapşırıq verir: "Düzdür, kənd təsərrüfatı texnikaları avtomobil yoluna çıxmaq məcburiyyətindədir. Ancaq bu cür texnikalar yola çıxarkən bizə məlumat verilsin ki, biz onu müşahidə edək, təhlükəsizliyi təmin edək. Təsəvvür edin, kombaynın eni 5 metrdir. Onun hərəkəti zamanı nəzarət olunmalıdır".

Artıq bir neçə ildir ölkəmizə ərəb turistləri axın edir. İldən-ildə onların sayı daha da artmağa başlayıb. Son statistik məlumata görə, cari ilin yanvar-iyun aylarında ölkəmizə gələn Küveyt vətəndaşlarının sayı 5,1, Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşlarının sayı 3,5, Bəhreyn vətəndaşlarının sayı 2,6, Qətər vətəndaşlarının sayı 2,1, Oman vətəndaşlarının sayı 1,6, İraq vətəndaşlarının sayı 44,3 faiz, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri vətəndaşlarının sayı 8,8 faiz artıb.



məhdudlaşdırıla bilmərik. Çünki dünya təcrübəsi var ki, müasir dövrdə turizm hansı ölkədə inkişaf edirsə, bu müsbət hal kimi qarşılır. Belə ki, turistlər ölkəyə kifayət qədər maliyyə resursları gətirir. İkinci tərəfdən, bu ölkə haqqında məlumatın dünyada yayılmasına köməklik edir. Ümumən bu, hələlik ölkə üçün müsbət göstəricidir ki, turizm daha çox inkişaf etsin. Ona görə də məsələni elə qoymaq lazımdır ki, nə edək ki, turizm inkişaf etsin, amma ortalıqda problemlər də yaşanmasın? Düşünürəm ki, bu məsələ ilə bağlı ölkəmizdə bir neçə boşluq var. Onlardan biri budur ki, bizim bu sahədə təcrübəmiz azdır. Kifayət qədər çalışmalıyıq ki, turizm şirkətləri bir neçə ölkənin təcrübəsini mənimsəsin. İkinci məsələ: çalışmalıyıq ki, maarifləndirmə işinə böyük əhəmiyyət verək. Maarifləndirmə həm də əhali arasında aparılmalıdır. Bu məsələdə isə televiziyanın rolu əvəzsizdir. Çünki daha çox televiziya kanalları əhali ilə sıx təmasdadır. Həmçinin ölkəyə gələn turistlərin özləri ilə də iş aparılmalıdır. Bunun üçün turizm şirkətlərinin üzərinə böyük iş düşür. Yeni turist "sizdən nə cür davranış gözləyirik", "nə qızcıq doğura bilər", "qarşılaşdığınız problemlə bağlı hara müraciət edə bilərsiniz" kimi məlumatlar verilməlidir. Lakin hazırda turizm şirkətləri bu cür işlər aparmır. Sadəcə, işlərini "gələn turisti hara aparmaq lazımdır, necə qazanc əldə edək" kimi prinsiplər üzərində qururlar. Belə olmaz. Beləliklə, məsələnin həlli üçün geniş proqramla ehtiyac var".

Beləliklə, Körfez ölkələrinin gələnlərin ümumi sayı 4,9 faiz artaraq, 276,6 min nəfər olub. Ümumilikdə ölkəmizə gələnlərin, demək olar ki, hər beş nəfərindən biri Körfez ölkələrinin payına düşür. Təbii ki, ərəblərin ölkəmizə axını iqtisadi və turizm baxımından müsbət haldır. Lakin cəmiyyətdə onların yaratdığı narahatçılıqla bağlı da xeyli gileylər var. Xüsusən də mehmanxana, hotel, işə obyektlərinin rəhbərləri ərəb turistlərin gelişinə sevindikləri qədər onların təmizliyə riayət etmədiklərindən, qızcıq doğuran davranışlarından narazılıq edirlər. İctimaiyyətdə isə bəzən vətəndaşlar ərəblərin qeyri-etik, əxlaqdan kənar davranışları ilə bağlı narazılıqlarını gizlətmir.

Ölkəyə ərəb axını başladığı kimi, onlarla bağlı sosial şəbəkələrdə, mətbuatda xoşagəlməz videolar, şikayətlər də yayılmağa başlayıb. Məsələn, bir müddət qabaq istirahət mərkəzlərinin birində ərəb turistin təbii ehtiyacını üzdüyü hovuzda etdiyi barədə ürkəbləndirici məlumat yayılmışdı.

Ərəb turistlərin mədəniyyətsiz davranışları - sosioloq çıxış yolu dedi

"İlk növbədə başqa ölkələrin təcrübəsi öyrənilməli, turistlərlə maarifləndirmə işi aparılmalıdır"

Doğrudur, həmin ərəb turistin bu davranışa görə 500 manat cərimələndiyi də bildirildi, lakin bu olay ərəb turistlərə qarşı qızcıq bir qədər də artmış oldu.

Daha bir problem, ərəblərin qaldığı hotel otaqlarını və yaxud günlük evlərini pis, natəmiz hala gətirməsi ilə bağlıdır. Başqa bir iyrənc olayla bağlı video ötən il yayılmışdı. Bir ərəb təbii ehtiyacını küçədə ödəmişdi. Həmin video zama-

nında sosial şəbəkələrdə və mətbuatda ən çox müzakirə edilən məsələyə çevrilmişdi.

Təkcə adi vətəndaşlar, işə obyektlərinin rəhbərləri deyil, ölkənin tanınmış simaları da zaman-zaman ərəb turistlərin mədəniyyətsiz davranışından giley edir, sosial şəbəkələrdə statuslar paylaşır. Məsələn, teleaparıcı Zaur Baxşəliyev bir müddət bundan əvvəl Qəbələdə ərəblərlə

bağlı şahidi olduğu hadisələri videoya çəkib, sosial şəbəkədə yerləşdirmişdi: "O gün Qəbələdə hotellərin birində 3 hadisənin şahidi oldum. Sözüme keçməzdən əvvəl onu deyim ki, qeyri-neft sektoru olaraq ölkəyə gəlir gətirən sahələr sırasında turizm çox önəmli olduğu üçün ölkəmizə turist artımına yalnız sevinirəm. Amma bu çəkdiyim videoda gördüyünüz ərəblər yeyib-içəndən sonra,

düyü). Otaqlarda çıxardıkları hoqqalar az deyilmiş kimi, biri o gün girib hotelin hovuzuna böyük bayıra çıxıb! Ölkəyə gələn turistlər əgər pul ödəyirsə, bu, o demək deyil ki, masamıza qusub, hovuzumuza pislik etməlidir?!"

Bəs çıxış yolu nədir? Məsələ ilə bağlı sosioloq Əhməd Qəşmoğlu "Yeni Müsavat"a danışdı: "Öncə məsələni elə qoymaq lazımdır ki, biz bu turizmi

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Qəribə rəqslər edən dindarlar haqda bilmədiklərimiz

Sufi zikrlərində rəqs hərəkətləri və hərəkət tempi coğrafi şərtlərlə əlaqədar olaraq dəyişir

Adətən sosial şəbəkələrdə tez-tez qəribə hərəkətlər edən dindarların videoları yayılır. Atılıb-düşən, dairə vurub oynayanlar dini geyimdə - əba və sarıqda olurlar. Bir qayda olaraq baxanlar onları tənqid edir. Dindar axı nədən rəqs edir, bu necə dindir?

Əslində isə heç nə yeni deyil. Sufi təriqətlərinin yaşı az qala İslamın özü qədərdir. Nəzəriyyə özü isə İslamdan da qədimlərə gedib çıxır. Qədim Şərqi inancını, mistik və asketizm elementləri ilə İslam inancınının birləşdirilməsindən yaranan və sonrakı yüz illərdə İslam dünyasının demək olar ki, bütün bölgələrinə yayılan sufizm xüsusən də mistizm ənənələrinin güclü olduğu Hindistan-Pakistan, İran, Anadolu, Misir kimi qədim mədəniyyət bölgələrində geniş yayılıb.

Bu gün daha çox müzakirə və mübahisələrə səbəb olan, İslamçılar tərəfindən "bidət" adlandırılan rəqs-səma hərəkətləri edən təsəvvüf cərəyanları əsasən hind yarımadasında, Türkiyədə və qismən Şimali Qafqaz, İraq, İran kimi bölgələrdə qalır.

Ən məşhur "rəqs" edən tə-

səvvüf cərəyanı Mövləviyyədir. Mövləviyyə Mövlana (ağamız, rəhbərimiz) ləqəbli şair və sufi Cəlaləddin Ruminin (1207-1273) adı ilə bağlıdır. Mövlana əvvəllər kübrəviyyə təriqətinə mənsub idi, daha sonralar Şəms Təbrizi ilə tanışlığından ilhamlanaraq mövləviyyə məktəbinin əsaslarını işləyib-hazırladı. Ancaq Cəlaləddin Ruminin adı ilə yaradılan sufi təriqəti daha çox onun oğlu tərəfindən formalaşdırılıb.

Mövləviyyə təriqətində ilahi eşq ideyası əsas yerdə durur. Allaha yaxınlaşmağın yolu bütün dünya qayğılarından xilas olub, vəcd (trans) halına düşməkdir. Buna nail olmaq üçün mövləvi dərvişləri sima adlı ayindən istifadə edirlər. Sima - ney və daha bir neçə köməkçi alətin müşayiəti altında dərvişlərin dəqiq trayektoriya üzrə fırlanaraq



hərəkət etmələrinə deyilir. Bu hərəkət zamanı dərvişlər sanki kosmosun səsinə eşitdiklərini təsəvvür edirlər ("sima" sözünün ərəb dilindən tərcüməsi "eşitmə" deməkdir).

Şazəliyyə təriqəti daha çox Şimali Afrikada - Əlcəzir, Tunis, Misir kimi ölkələrdə geniş yayılıb. Ancaq Şimali Afri-

kada məşhur sufi təriqətləri olan Qədiriyyə, Rəhmanilik, Ticanilik də tərəfdar toplaya bilib.

İranda hər nə qədər sufilik zəifləsə də, irfan adlanan təsəvvüf və fəlsəfə birliyini təcəssüm etdirən təsəvvüf cərəyanları çoxdur. Nurbaxşiyə, Ərdəbiliyyə, daha əvvəl Səfə-

viyyə kimi təriqətlər geniş yayılıb.

Hindistan və Pakistan coğrafiyasında isə ənənəvi sufi təriqətləri olan Qədiriyyə, Sühre-vərdiyə, Kibrəviyyə, Qələndərlik və qismən də olsa Nəqşibəndilik yayılıb. Son 100 ilin ən populyar sufi təriqəti isə Çeştiyyə təriqətidir.

Türkiyədə 2925-ci ildən sonra təriqət və təkkələr qadağan olsa da, xüsusən də kəndlərdə Ələvi-Bektaş, Qızılbaş, Mövləvi, Nəqşibəndiyə və Qədiriyyə kimi tanınmış təriqətlərin və yeni dövrdə meydana çıxmış sufi camaatları mövcuddur.

Qeyd etdiyimiz kimi, rəqs şəklində zikir ayinləri əsasən Mövləviyyə təriqətində səma ayini şəklində, yəni dərvişlərin dairə vurması formasındadır. Bundan başqa, Qədiriyyə təriqətində dərvişlərin dövrə vuraraq zikir oxumaları geniş yayılıb. Yeri gəlmişkən, zikir ayinləri sufi regionlara görə dəyişir. Məsələn, Şimali Qafqaz, əsasən Çeçenistandakı sufi təriqətlərinin zikrləri daha sürətli, hərəkətli olduğu halda Yaxın Şərqi qədr dərvişlərinin zikir ayinləri daha ağır və ahestə olur. Bu isə müəyyən mənada coğrafi şərtlərin, xalqların mədəniyyətinin və adətlərinin dini rituallara olan təsiri ilə əlaqələndirilə bilər.

Eyni zamanda Ələvi-Bektaş dərvişlərinin zikrlərində də təriqətin özünəməxsus rəqs formalı ayinləri olur. Ələvi-Bektaş ayinləri daha ağır temple olduğu halda, məsələn, Hindistan-Pakistan, Əfqanıstan mərkəzli sufi zikrləri daha çılğın və hərəkətli olur.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"



MÜSAVAT

Son səhifə

N 159 (7048) 26 iyul 2018



6 yaşlı uşaqdan dahi kimi addım

İngiltərənin Linkoln şəhərində ölmək üzrə olan 6 yaşlı oğlan öz orqanlarını başqa insanların xilasına üçün bağışlayıb. Bu barədə "The Mirror" nəşri xəbər verib. Vilyam Koy adlı uşaq 17 iyulda valideynlərinin yaşadığı evin pəncərəsindən yıxılıb. Onu dərhal xəstəxanaya çatdırsalar ki, iki günlük mübarizədən sonra uşaq ölüb. Ölümündən sonra isə məlum olub ki, hələ şüuru yerində olanda Koy ölüm ayağında olan donor kimi özünün 6 orqanını bağışlayıb. Ailənin dostu Lora Vilson deyib ki, uşaq ölümündən bir müddət əvvəl anası ilə birgə donorluq haqda verilişə baxıb. "O, hər zaman emosional və xeyirxah uşaq olub. Ona görə də orqanlarının kiməsə xeyir verdiyini bilmək onun üçün çox xoş olacaqdı".

Ailənin daha bir dostu Emi Keş de Flores isə Vilyamın yaxınlarına dəstək məqsədilə pul toplamağa başlayıb. Bir neçə gün ərzində o, 4 min funta yaxın pul yığmağa nail olub. 2017-ci ilin sentyabrında məlum olmuşdu ki, Böyük Britaniyada ölənlər bir qızın orqanları səkkiz nəfərin həyatını xilas edib. Britaniya səhiyyə nazirliyinin məlumatına əsasən, o, bu qədər sayda insanın həyatını xilas edən ilk donor olmuşdu.

Qumda gəzməyin belə faydaları varmış

Dəniz və günəş vannası qədər insan bədənini üçün qum da çox faydalıdır. Tətildə həm gənc, həm də sağlam qalmaq üçün qumun faydalarından istifadə edin. İsti qum xeyirdir deyib saatlarla qumdan çıxmayan insanlar var. Dəri yanıqları, allergik reaksiyalar, günəşdən gələn şüalar qumdan gələn xeyri heçə endirir. Təzyiq, şəkər, ürək xəstəliyi olan insanların ayaqlarını quma basdırması sağlamlığa daha böyük ziyan vura bilər. Ən dəhşətli isə iflic ola bilərlər. Quma basdırılma da həkim nəzarəti altında olmalıdır. Ümumiyyətlə, insanlar elə düşünür ki, ayaqların quma basdırılması ağrıları azaldır. Müəyyən qəddər azaldır, amma qum yeyilmiş, yaxud zədələnmiş oynaqları bərpa etmir. İslanmış dəniz



qumunda gəzmək qan damarlarının genişlənməsinə səbəb olur və qan təzyiqini tənzimləyir. Revmatizm xəstəliyinin müalicəsi üçün effektivdir. Bəzi

dəri xəstəliklərini müalicə edir. Təbii piling təsiri var. Yorgunluğu aradan qaldırır. Antidepressant təsire malikdir.

Gözünə vaxtı keçmiş sürmə çəkdi...kor oldu

Yaşlı avstraliyalı gözünə istifadə müddəti keçmiş sürmə çəkdiyi üçün kor olub. Bu barədə "The Independent" nəşri xəbər verir. Adelida şəhərindən olan Şirli Potter qızları ilə gəzintiye çıxmadan öncə gözünə 20 il öncə aldığı bir sürməni çəkib. Növbəti səhər eri ona deyib ki, gözləri qızarıb və şişib. Qadının dediyinə görə, növbəti gün onun gözlərində güclü yanma hissi özünü göstərib. İlk gündən bəri sol gözü görməyən qadın get-gedə hər iki gözündə zəifləmə olduğunu hiss edib. Uğursuz makiyajdan keçən bir neçə ay müddətində qadın diskomfort hiss etməkdə davam edib. Oftalmoloq qəbuluna düşən qadına bildirilib ki, onun gözündə güclü infeksiya var və bu, istifadə müddəti keçmiş makiyaj vasitəsinə görədir. Bu müddət ərzində isə qadının görmə qabiliyyəti minimuma enib. Proqnozlara görə, o, yaxın 3 il ərzində görmə qabiliyyətini tamamilən itirəcək. Nəşrin yazdığına görə, ümumiyyətlə, kosmetik vasitələrin istifadə müddəti 6 aydan çox olmamalıdır. İstifadə müddəti hər zaman makiyaj vasitəsinin qutusunda qeyd olunur.



Yuxusuz qalırızsız, kökələcəksiz

Yuxusuz qalmaq, sadəcə, ertəsi gün yorğunluğa səbəb olmur. O, eyni zamanda insanın daha çox yeməsinə və uzun müddət davam edərsə, piylənməyə də gətirib çıxarır. Amerika Birləşmiş Ştatlarındakı klinikalardan birində aparılan araşdırma az yatanların gün ərzində daha çox kalori aldığını ortaya çıxarıb. Araşdırmaya qoşulanların yarısı normal müddətdə yatdıqları halda, digər yarısı bu müddətin üçdə ikisi qədər yatırdılar.

Yuxunun leptin və qrelin hormonları üzərində təsiri olub-olmadığı gözlənilirdi. Araşdırma müddətində digərlərindən 1 saat 20 dəqiqə az yatan adamlar orta hesabla 549 kalori daha çox alıblar. Tədqiqatı aparən mütəxəssislər piylənmə və yuxu ilə bağlı əlaqənin diqqətçəkən məqamları olduğunu bildirirlər. Doktor Andryu Kalvinin sözlərinə görə, insanlar özləri də bunu az yatdıqları günlərdə müşahidə edə bilərlər.

QOÇ - İyulun sonuna doğru bürcünüz üçün daha çox maddi cəhətdən uğurlu keçməlidir. Bu gün həm də gözləmədiyiniz istiqamətlərdən təkliflər ala bilərsiniz. Düşünmədən razılıq verməyin.

BUGA - Nə qədər sadə görünsəniz, ulduzların yanında hörmətiniz də bir o qədər çox olar. Sizə ehtiyac duyanlara kömək göstərin. Saat 16-dan sonra riskli işlərə aludə olmayın.

ƏKİZLƏR - Bütün vacib işlərinizi saat 16-ya qədər yekunlaşdırın. Əgər bu proses sonrakı müddətə qədər uzansa, münafiqlikə situasiyalara cəlb oluna bilərsiniz. Qazanmaq ehtimalınız böyükdür.

XƏRÇƏNG - Astroloji göstəricilərə inansa, səhhətə bağlı müəyyən problemlərinizi gözlənilir. Odur ki, qidalanma zamanı ehtiyatlı olmalı, xəsarət törədə bilən işlərdən daşınmalısınız. Hündürlüyə çıxmayın.

ŞİR - Ailə-sevgi münasibətlərində vəziyyət qənaətbəxş olsa da, həmkarlarınızla aranızda soyuqluq yarana bilər. Bu amillə nəzərə alıb verdiyiniz hər sözə əməl etməyə çalışın. Kimisə aldatmayın.

QIZ - İxtiyarınızda olan bu təqvimə sakit tərzdə başa vurmağa çalışın. Özünüzü gərginliyə sürükləməyin. Düşüncələrinizi, dediyiniz fikirləri nəzarətdə saxlayın, yersiz risk təhlükəli ola bilər.

TƏRƏZİ - Bu gün istənilən məsələdə risk etmək sizə zərər verə bilər. Odur ki, hansısa addımı atmadan qabaq yüz ölçüb bir biçin. Müştərik fəaliyyətə başlamaq üçün bu təqvimdən yararlanın.

ƏQRƏB - İşlə bağlı yeniliklər yolunuzu gözləyir. Bu istiqamətdə sizə dəstək verənlər də tapılacaq. Günün ikinci yarısında birgə fəaliyyət planları haqqında götür-qoy etməyə dəyər.

OXATAN - Ən başlıcası özünüzü mübahisədən qorumaqdır. Bunu bacarsanız, narahatçılığınız olmayacaq. İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak etmək, problemləri birgə həll etmək üçün uğurlu məqamdır.

OĞLAQ - Gərgin məqamlarla dolu olan bu günün ilk yarısını təmkinlə başa vurmağa çalışın. Bütün vacib işlərin həllini növbəti aya saxlayın. Konkret olaraq bu günə, səhhətinizi qoruyun.

SUTÖKƏN - Əsas diqqəti fəaliyyətə yönəldin. Bəzi üzdeyən dostlarınızla sonrakı münasibətləri konkretləşdirin. Xəyanəti bağışlamadığınız kimi, özünü də etməyin. Uzaq yola çıxmaq məsləhət deyil.

BALIQLAR - Havalar nə qədər qaynar olsa da, fəaliyyətinizə ara verməyin. Çünki bütün astroloji qaynaqlar bu təqvimdə uğurlu karyeraya yetişmək şansınızdan xəbər verir. Təşəbbüskar olun.

Qoroskop

(26 iyul)

Səbuhi Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

6 ay ərzində 40 kilo arıqladı

34 yaşındakı infilis Laura Rundle belindən əməliyyat olunandan sonra çoxlu sayda qazlı və şirin içkilər içib, hazır yeməklər yeyib. Nəticədə 140 kiloya çatan 2 uşaq anası Randl artıq çəkiliəri səbəbi ilə özünü depressiv hiss edib və bu səbəbdən də daha çox yemək yeyib. Amma müəyyən çəkildən sonra dostları və həyat yoldaşı ilə bayıra çıxmaqdan utanmağa başlayıb. Ona görə də çəki verməyi qarşısına məqsəd qoyub. Gündə 400 kalori alan qadın 600 kalorilik bir diyetaya başlayıb. Nəticədə isə 6 ay davam edən diyetaya ona 40 kilo çəki itirdib və son nəticədə arzuladığı çəkini əldə edib.



Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri, R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor: Elşad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.